

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 15.9.2014 r.
COM(2014) 578 final

ANNEX 1

ZAŁĄCZNIKI

[...]

Wniosek dotyczący decyzji Rady

w sprawie zawarcia Umowy o partnerstwie gospodarczym między państwami Afryki Zachodniej, Wspólnotą Gospodarczą Państw Afryki Zachodniej i Zachodnioafrykańską Unią Gospodarczą i Walutową, z jednej strony, a Unią Europejską i jej Państwami Członkowskimi, z drugiej strony

ZAŁĄCZNIK

**UMOWA O PARTNERSTWIE GOSPODARCZYM MIĘDZY
PAŃSTWAMI AFRYKI ZACHODNIEJ, WSPÓLNOTĄ GOSPODARCZĄ PAŃSTW
AFRYKI ZACHODNIEJ I ZACHODNIOAFRYKAŃSKĄ UNIĄ GOSPODARCZĄ I
WALUTOWĄ,
Z JEDNEJ STRONY,
A
UNIĄ EUROPEJSKĄ I JEJ PAŃSTWAMI CZŁONKOWSKIMI, Z DRUGIEJ
STRONY**

Treść

Wykaz Stron Umowy

Preambuła

**CZĘŚĆ I: PARTNERSTWO GOSPODARCZE I HANDLOWE NA RZECZ
ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU**

CZĘŚĆ II: POLITYKA HANDLOWA I ZAGADNIENIA ZWIĄZANE Z HANDLEM

Rozdział 1: Cła

Rozdział 2: Instrumenty ochrony handlu

Rozdział 3: Bariery techniczne w handlu oraz środki sanitarne i fitosanitarne

Rozdział 4: Inne bariery pozataryfowe

Rozdział 5: Ułatwienia w handlu, współpraca celna i wzajemna pomoc administracyjna

Rozdział 6: Rolnictwo, rybołówstwo i bezpieczeństwo żywnościowe

**CZĘŚĆ III: WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE WYKONANIA POSTANOWIEŃ
DOTYCZĄCYCH ROZWOJU ORAZ W ZAKRESIE OSIĄGNIĘCIA CELÓW
UMOWY O PARTNERSTWIE GOSPODARCZYM**

**CZĘŚĆ IV: ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU SPORÓW I ROZSTRZYGANIE
SPORÓW**

Rozdział 1: Cel, zakres stosowania i strony

Rozdział 2: Zapobieganie powstawaniu sporów: konsultacje i mediacje

Rozdział 3: Procedury rozstrzygania sporów

Rozdział 4: Postanowienia ogólne

CZĘŚĆ V: OGÓLNE WYJĄTKI

CZĘŚĆ VI: POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE

CZĘŚĆ VII: POSTANOWIENIA KOŃCOWE

ZAŁĄCZNIKI

REPUBLIKA BENINU,
BURKINA FASO,
REPUBLIKA ZIELONEGO PRZYLĄDKA,
REPUBLIKA WYBRZEŻA KOŚCI SŁONIOWEJ,
REPUBLIKA GAMBII,
REPUBLIKA GHANY,
REPUBLIKA GWINEI,
REPUBLIKA GWINEI BISSAU,
REPUBLIKA LIBERII,
ISLAMSKA REPUBLIKA MAURETAŃSKA,
REPUBLIKA MALI,
REPUBLIKA NIGRU,
FEDERALNA REPUBLIKA NIGERII,
REPUBLIKA SENEGALU,
REPUBLIKA SIERRA LEONE,
REPUBLIKA TOGIJSKA,

oraz

WSPÓLNOTA GOSPODARCZA PAŃSTW AFRYKI ZACHODNIEJ (ECOWAS),

oraz

ZACHODNIOAFRYKAŃSKA UNIA GOSPODARCZA I WALUTOWA (UEMOA),

z jednej strony,

oraz

KRÓLESTWO BELGII,
REPUBLIKA BUŁGARII,
REPUBLIKA CZESKA,
KRÓLESTWO DANII,
REPUBLIKA FEDERALNA NIEMIEC,
REPUBLIKA ESTOŃSKA,
IRLANDIA,
REPUBLIKA GRECKA,
KRÓLESTWO HISZPANII,
REPUBLIKA FRANCUSKA,
REPUBLIKA CHORWACJI,

REPUBLIKA WŁOSKA,
REPUBLIKA CYPRYJSKA,
REPUBLIKA ŁOTEWSKA,
REPUBLIKA LITEWSKA,
WIELKIE KSIĘSTWO LUKSEMBURGA,
WĘGRY,
REPUBLIKA MALTY,
KRÓLESTWO NIDERLANDÓW,
REPUBLIKA AUSTRII,
RZECZPOSPOLITA POLSKA,
REPUBLIKA PORTUGALSKA,
RUMUNIA,
REPUBLIKA SŁOWENII,
REPUBLIKA SŁOWACKA,
REPUBLIKA FINLANDII,
KRÓLESTWO SZWECJI,
ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO WIELKIEJ BRYTANII I IRLANDII PÓŁNOCNEJ,

oraz

UNIA EUROPEJSKA,

z drugiej strony,

UWZGLĘDNIAJĄC Porozumienie z Georgetown ustanawiające grupę państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP), traktaty ustanawiające Wspólnotę Gospodarczą Państw Afryki Zachodniej (ECOWAS) i Zachodnioafrykańską Unię Gospodarczą i Walutową (UEMOA), z jednej strony, oraz Traktat o Unii Europejskiej i Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, z drugiej strony,

UWZGLĘDNIAJĄC umowę o partnerstwie AKP-WE, podpisaną w Kotonu w dniu 23 czerwca 2000 r. i zmienioną w Luksemburgu w dniu 25 czerwca 2005 r. oraz w Wagadugu w dniu 22 czerwca 2010 r., zwaną dalej „umową z Kotonu”,

UWZGLĘDNIAJĄC z jednej strony znaczenie powiązań między Unią Europejską, jej Państwami Członkowskimi a regionem Afryki Zachodniej oraz, z drugiej strony, wspólnie wyznawane przez nie wartości,

ZWAŻYWSZY, że Unia Europejska, jej państwa członkowskie i Afryka Zachodnia pragną zacieśnić więzi i nawiązać trwałe stosunki oparte na partnerstwie, rozwoju i solidarności,

PRZEKONANI o konieczności wspierania postępu gospodarczego i społecznego z dbałością o wymogi związane ze zrównoważonym rozwojem i ochroną środowiska,

UWZGLĘDNIAJĄC znaczenie, jakie Strony przywiązują do zasad Karty Narodów Zjednoczonych, w szczególności do przestrzegania praw człowieka,

UWZGLĘDNIAJĄC przywiązanie do zasad i postanowień regulujących handel międzynarodowy, w szczególności do zasad zawartych w Porozumieniu ustanawiającym Światową Organizację Handlu (WTO),

UWZGLĘDNIAJĄC konieczność zacieśnienia stosunków między państwami Afryki Zachodniej oraz stosunków euro-afrykańskich,

PRZYPOMINAJĄC, że Wspólnota Gospodarcza Państw Afryki Zachodniej (CEDEAO) i Zachodnioafrykańska Unia Gospodarcza i Walutowa (UEMOA) mają za zadanie promowanie współpracy i integracji regionalnej w perspektywie unii gospodarczej Afryki Zachodniej w dążeniu do podniesienia poziomu życia ludności, zachowania i zwiększania stabilności gospodarczej, wzmocnienia stosunków między państwami członkowskimi oraz przyczynienia się do postępu i rozwoju kontynentu afrykańskiego,

POTWIERDZAJĄC zobowiązanie do wspólnego działania na rzecz osiągnięcia celów partnerstwa AKP-UE zdefiniowanego w umowie z Kotonu, w tym ograniczania i wyeliminowania ubóstwa, zrównoważonego rozwoju oraz skutecznego i harmonijnego włączania państw AKP w gospodarkę światową,

UWZGLĘDNIAJĄC, że milenijne cele rozwoju, wynikające z deklaracji milenijnej przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w 2000 r., w szczególności zwalczanie skrajnego ubóstwa i głodu, oraz cele i zasady rozwoju ustalone na konferencjach Narodów Zjednoczonych, tworzą jasną wizję i muszą stanowić podwaliny partnerstwa między Afryką Zachodnią a Unią Europejską i jej państwami członkowskimi w ramach niniejszej Umowy,

UWZGLĘDNIAJĄC dążenie Unii Europejskiej i jej państw członkowskich do udzielenia Afryce Zachodniej znacznego wsparcia w zakresie reform i dostosowania na płaszczyźnie gospodarczej i rozwoju społecznego oraz ich zaangażowanie do wdrożenia wspólnej strategii Unia Europejska - Afryka,

UWZGLĘDNIAJĄC różnice w poziomie rozwoju istniejące między Afryką Zachodnią z jednej strony a Unią Europejską i jej państwami członkowskimi z drugiej strony, a także konieczność wzmocnienia procesu integracji i rozwoju gospodarczego Afryki Zachodniej,

UWZGLĘDNIAJĄC w szczególności, że Afryka Zachodnia obejmuje wiele krajów najsłabiej rozwiniętych (LCD) i z tego powodu doświadcza poważnych trudności związanych ze szczególną sytuacją gospodarczą i szczególnymi potrzebami w zakresie rozwoju, wspierania swojego handlu i finansów,

PODKREŚLAJĄC, że umowa o partnerstwie gospodarczym (UPG) opiera się przede wszystkim na stopniowej i asymetrycznej liberalizacji wymiany towarów i usług na korzyść państw Afryki Zachodniej,

POTWIERDZAJĄC, że umowa o partnerstwie gospodarczym powinna być instrumentem na rzecz rozwoju mającym na celu propagowanie w szczególności trwałego wzrostu, zwiększanie zdolności produkcyjnych i eksportowych państw Afryki Zachodniej, utrzymanie transformacji strukturalnej gospodarek zachodnioafrykańskich, a także ich dywersyfikacji i konkurencyjności i dążenie do rozwoju handlu, technologii, tworzenia miejsc pracy w państwach Afryki Zachodniej i przyciągania inwestycji,

POTWIERDZAJĄC, że trwała stabilność i pokój są najważniejszymi czynnikami powodzenia skutecznej integracji regionalnej w Afryce Zachodniej, a umowa o partnerstwie gospodarczym się do nich przyczynia,

WYRAŻAJĄC determinację do wspólnego osiągnięcia wyżej wspomnianych celów z zachowaniem dorobku umowy z Kotonu i w tym celu skłonne zawrzeć wzajemnie korzystną umowę o partnerstwie gospodarczym, będącą rzeczywistym czynnikiem rozwoju,

UZGODNIŁY, CO NASTĘPUJE:

CZEŚĆ I:

PARTNERSTWO GOSPODARCZE I HANDLOWE NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Artykuł 1

Cele

1. Cele niniejszej Umowy to:
 - a) ustanowienie partnerstwa gospodarczego i handlowego mającego na celu szybki i zrównoważony wzrost gospodarczy sprzyjający tworzeniu miejsc pracy, ograniczenie, a następnie wyeliminowanie ubóstwa, podniesienie poziomu życia, osiągnięcie pełnego zatrudnienia, dywersyfikację gospodarek, zwiększenie realnego dochodu i produkcji w sposób zgodny z potrzebami Afryki Zachodniej i z uwzględnieniem różnic w zakresie poziomu rozwoju gospodarczego Stron;
 - b) promocja integracji regionalnej, współpracy gospodarczej i dobrych rządów w regionie Afryki Zachodniej;
 - c) zwiększenie handlu wewnątrzregionalnego i ułatwienie utworzenia jednolitego i skutecznego rynku regionalnego w Afryce Zachodniej;
 - d) wspieranie harmonijnej i stopniowej integracji Afryki Zachodniej z gospodarką światową, zgodnie z jej wyborami politycznymi oraz priorytetami i strategiami rozwoju;
 - e) wzmacnianie istniejących więzi między Stronami na zasadzie solidarności i obopólnego interesu, zgodnie ze zobowiązaniami w ramach WTO i uwzględniając znaczące różnice konkurencyjności między oboma regionami.
2. Na potrzeby osiągnięcia celów, o których mowa w ust. 1, Strony zobowiązują się do:
 - a) ułatwiania zwiększenia zdolności w zakresie podaży i konkurencyjności sektorów produkcji w Afryce Zachodniej;
 - b) zwiększenia zdolności Afryki Zachodniej w dziedzinie polityki handlowej i zasad związanych z handlem;
 - c) przyczyniania się do skutecznej realizacji podjętych na forach międzynarodowych przez Strony zobowiązań w dziedzinie zrównoważonego rozwoju, finansowania rozwoju, podniesienia roli wymiany handlowej dla rozwoju, zwiększenia rozmiaru i skuteczności pomocy;
 - d) ustanowienia i uruchomienia regionalnych ram prawnych - skutecznych, przewidywalnych i przejrzystych - w Afryce Zachodniej w celu promowania inwestycji, rozwoju sektora prywatnego w tym regionie, dialogu publiczno-prawnego i partnerstwa między sektorami prywatnymi w Afryce Zachodniej i Unii Europejskiej;
 - e) stworzenia skutecznych, przewidywalnych i przejrzystych ram dla środków współpracy, które umożliwią promowanie celów niniejszej Umowy, w tym uruchomienie Programu rozwojowego w ramach umowy o partnerstwie gospodarczym (PAPED) i przepisów wykonawczych;

- f) stopniowej i asymetrycznej liberalizacji wymiany handlowej i wzmocnienia współpracy w sektorach związanych z handlem towarami i usługami.

Artykuł 2

Zasady

1. U podstaw UPG leżą podstawowe zasady i elementy umowy z Kotonu, o których mowa w jej art. 2, 9, 19 i 35. UPG opiera się na dorobku umowy z Kotonu i poprzednich porozumień AKP-UE w dziedzinie współpracy finansowej, integracji regionalnej oraz współpracy gospodarczej i handlowej.
2. Wykonanie UPG przebiega w uzupełnieniu dorobku umowy z Kotonu, a jego powodzenie wymaga skutecznego wdrożenia zobowiązań przez obie strony, w tym wdrożenia przez Unię Europejską zobowiązań w dziedzinie współpracy na rzecz finansowania rozwoju i współpracy w zakresie pomocy na rzecz handlu.
3. W okresie obowiązywania UPG Strony dotrzymują swoich zobowiązań w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju i zobowiązują się do uruchomienia mechanizmów koniecznych do zagwarantowania stopniowej spójności między środkami towarzyszącymi UPG, które zostały objęte programem PAPED i opisane w części III niniejszej Umowy, a współpracą na rzecz rozwoju.
4. Stosunki handlowe między oboma regionami będą opierać się na wzajemności i uwzględniać różnice w poziomie rozwoju. W związku z tym zobowiązania podjęte w ramach niniejszej Umowy są zgodne z art. 34 umowy z Kotonu, który wśród zobowiązań Stron ustanawia specjalne i zróżnicowane traktowanie. Strony będą dbały o uwzględnianie wrażliwości gospodarek Afryki Zachodniej, oraz o włączenie do procesu liberalizacji handlu zasad stopniowości, elastyczności i asymetrii na korzyść Afryki Zachodniej.
5. W ramach przestrzegania zobowiązań handlowych podjętych w ramach niniejszej Umowy Strony powstrzymują się od utrudniania wdrażania polityki rolnictwa i bezpieczeństwa żywności, zdrowia publicznego, edukacji i wszelkich innych polityk gospodarczych i społecznych przyjętych w Afryce Zachodniej w ramach strategii na rzecz zrównoważonego rozwoju.
6. Powodzenie UPG zależy od ustanowienia wymagającego partnerstwa, którego wdrażanie opiera się na współodpowiedzialności Stron. W konsekwencji Strony zobowiązują się podejmować działania na rzecz zagwarantowania jej trwałości.
7. Strony potwierdzają podjęte w ramach rundy dauhańskiej na rzecz rozwoju zobowiązania do ograniczenia lub unikania środków mogących powodować zakłócenia w handlu oraz do wspierania osiągnięcia ambitnych wyników w tej dziedzinie.
8. W celu skutecznego wdrażania niniejszej Umowy Strony powołują wspólne organy, które tworzą stały mechanizm zarządzania i oceny, umożliwiający w razie potrzeby wprowadzenie dostosowań koniecznych dla osiągnięcia celów niniejszej Umowy.

Artykuł 3

Wzrost gospodarczy i zrównoważony rozwój

1. Strony potwierdzają, że cel zrównoważonego rozwoju musi mieć zastosowanie i być wprowadzany na każdym szczeblu ich partnerstwa gospodarczego, zgodnie ze

zobowiązaniami wynikającymi z art. 1, 2, 9, 19, 21, 22, 23, 28 i 29 umowy z Kotonu, a w szczególności zobowiązaniem do zwalczania i ostatecznego wyeliminowania ubóstwa w sposób spójny z celami zrównoważonego rozwoju.

2. Strony ustalają, że cel zrównoważonego rozwoju w ramach niniejszej Umowy zobowiązuje je do uwzględniania w pełni interesu ludzkiego, kulturowego, gospodarczego, społecznego, zdrowotnego i środowiskowego ich społeczeństw oraz przyszłych pokoleń.
3. W ramach walki z ubóstwem Strony potwierdzają zaangażowanie w opracowanie i realizację programów umacniających ramy makroekonomiczne, propagowanie szybkiego i trwałego wzrostu gospodarczego i tworzenie infrastruktury niezbędnej do rozwoju handlu międzyregionalnego i międzynarodowego w Afryce Zachodniej. W tym celu Strony wspierają reformy instytucjonalne mające na celu dostosowanie administracji krajowej i regionalnej do wymogów liberalizacji handlowej i wzmocnienie zdolności sektora produkcji w Afryce Zachodniej.
4. Strony wspierają wysiłki Afryki Zachodniej w zakresie zrównoważonej gospodarki lasami, zasobami rybołówstwa oraz tworzenia nowoczesnej gospodarki rolnej. W tym celu Strony proponują i wdrażają innowacyjne formy handlu sprzyjające zachowaniu zasobów naturalnych.
5. Strony działają na rzecz wzmocnienia zdolności i możliwości technicznych podmiotów na rynku, aby sprzyjać tworzeniu miejsc pracy i przewidywać dostosowanie do skutków społecznych UPG.

Artykuł 4

Integracja regionalna

1. Strony uznają, że integracja regionalna jest jednym z podstawowych elementów partnerstwa i stanowi ważne narzędzie służące osiągnięciu celów niniejszej Umowy i zgodnie postanawiają tę integrację regionalną aktywnie wspierać.
2. Do celów ust. 1 Unia Europejska przyczynia się, zgodnie z postanowieniami części III, za pomocą środków pomocy technicznej i finansowej do działań regionalnych w zakresie integracji, przede wszystkim tworzenia unii celnej i wspólnego rynku, wdrażania nadzoru makroekonomicznego i gospodarczego, a także opracowania regionalnych zasad zwiększających atrakcyjność otoczenia biznesowego w Afryce Zachodniej.

CZEŚĆ II

POLITYKA HANDLOWA I ZAGADNIENIA ZWIĄZANE Z HANDLEM

ROZDZIAŁ 1

CŁA

Artykuł 5

Zakres stosowania

Postanowienia niniejszego rozdziału mają zastosowanie do handlu towarami między Stronami.

Artykuł 6

Reguły pochodzenia

1. Do celów niniejszego artykułu termin „pochodzący” ma zastosowanie do towarów zgodnych z regułami pochodzenia zawartymi w załączniku A do Protokołu dotyczącego definicji pojęcia „produkty pochodzące” oraz metod współpracy administracyjnej.
2. Najpóźniej w ciągu pięciu lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy Strony opracują nowe postanowienia dotyczące reguł pochodzenia w celu uproszczenia koncepcji i metod stosowanych do określania pochodzenia z uwzględnieniem celów rozwoju Afryki Zachodniej i procesu integracji w Unii Afrykańskiej. Strony uwzględnią rozwój technologiczny, procesy produkcyjne i wszystkie inne czynniki, które mogłyby wpłynąć na konieczność wprowadzenia zmian do protokołu dotyczącego reguł pochodzenia.
3. Zmiany i aktualizacji postanowień dotyczących reguł pochodzenia, o których mowa w ust. 1, dokonuje się w drodze decyzji Wspólnej Rady UPG.

Artykuł 7

Cła

1. „Cła” oznaczają wszelkiego rodzaju należności lub opłaty, w tym wszelkiego rodzaju podatki wyrównawcze lub należności dodatkowe, nałożone na przywóz lub wywóz towarów lub z nimi związane; nie obejmują one:
 - a) podatków wewnętrznych ani innych opłat wewnętrznych nałożonych zgodnie z art. 35;
 - b) środków antydumpingowych, wyrównawczych lub ochronnych stosowanych zgodnie z rozdziałem 2;
 - c) opłat licencyjnych ani innych należności nałożonych zgodnie z art. 8 dotyczącym opłat licencyjnych i innych należności.
2. Dla wszystkich towarów podstawowa stawka celna, do której zastosowanie mają kolejne obniżki określone w Umowie, to stawka faktycznie stosowana w dniu wejścia w życie Umowy.

Artykuł 8

Opłaty licencyjne i inne należności

Opłaty licencyjne i inne należności, o których mowa w art. 7, podlegają specjalnej taryfie odpowiadającej realnej wartości świadczonych usług i nie mogą stanowić pośredniej ochrony produktów krajowych lub opodatkowania przywozu lub wywozu dla celów podatkowych.

Artykuł 9

Status quo

1. Od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy nie wprowadza się żadnych nowych cel na przywóz towarów objętych liberalizacją handlu między Stronami, a cel już obowiązujących nie zwiększa się.

2. Niezależnie od postanowień ust. 1, w kontekście zakończenia wdrażania wspólnej zewnętrznej taryfy Wspólnoty Gospodarczej Państw Afryki Zachodniej (ECOWAS), do dnia 31 grudnia 2014 r. Afryka Zachodnia może dokonać przeglądu swoich podstawowych cel stosowanych względem towarów pochodzących z Unii Europejskiej, dopóki ogólny poziom tych cel nie jest wyższy od poziomu cel określonych w załączniku C. Wspólna Rada UPG wprowadza odpowiednie zmiany do treści załącznika C.

Artykuł 10

Zniesienie cel przywozowych

1. Towary pochodzące ze Strony Afryki Zachodniej są w przywozie do Unii Europejskiej zwolnione z opłat celnych określonych w załączniku 7, z wyjątkiem towarów wymienionych w załączniku B i na warunkach w nim określonych.
2. Afryka Zachodnia stopniowo obniża lub znosi cła, określone w art. 7, nakładane na towary pochodzące z Unii Europejskiej, zgodnie z harmonogramem ustalonym w załączniku C.

Artykuł 11

Autonomiczne zasoby regionalnych wspólnot gospodarczych w Afryce Zachodniej

Do celów niniejszej Umowy Strony zgodnie postanawiają, że do czasu ustanowienia nowego sposobu finansowania, zachowany zostaje mechanizm autonomicznego finansowania zachodnioafrykańskich organizacji integracji regionalnej (ECOWAS i UEMOA).

Artykuł 12

Zmiany dotyczące zobowiązań taryfowych Afryki Zachodniej i wspólna polityka sektorowa regionu Afryki Zachodniej

1. Nie naruszając postanowień art. 10 dotyczącego zniesienia cel przez Afrykę Zachodnią, ze względu na szczególne potrzeby w dziedzinie rozwoju, w tym konieczność stosowania wspólnej polityki sektorowej, Strona Afryka Zachodnia może, za zgodą Wspólnej Rady UPG, podjąć decyzję o zmianie opłat celnych określonych w załączniku C, które mają zastosowanie do jednego lub więcej towarów pochodzących z Unii Europejskiej w przywozie do Afryki Zachodniej. W takim przypadku Wspólna Rada UPG podejmuje decyzję w terminie sześciu (6) miesięcy od wniosku strony europejskiej.
2. Strony zapewniają, że wszelkie takie zmiany nie prowadzą do niezgodności niniejszej Umowy z art. XXIV Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu (GATT) z 1994 r.
3. Zmiany dotyczące zobowiązań taryfowych pozostają w mocy przez okres konieczny do zaspokojenia specjalnych potrzeb Afryki Zachodniej w zakresie rozwoju.

Artykuł 13

Cła i podatki wywozowe

1. Od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy nie wprowadza się żadnych nowych cel, podatków wywozowych ani opłat o charakterze równoważnym w handlu między Stronami, a cel już obowiązujących nie zwiększa się.

2. Wysokość cel, podatków wywozowych i opłat o charakterze równoważnym nie jest większa niż wysokość tych samych cel i opłat mających zastosowanie do podobnych towarów będących przedmiotem wywozu do innych państw, niebędących stronami niniejszej Umowy.
3. W wyjątkowych okolicznościach, jeżeli Strona Afryka Zachodnia może wykazać szczególne potrzeby w zakresie dochodów, ochrony powstającego przemysłu lub środowiska, można po konsultacji z Unią Europejską wprowadzić tymczasowe cła, podatki wywozowe lub równoważne opłaty w odniesieniu do ograniczonej liczby dodatkowych towarów, a poziom opłat, które już obowiązują może wzrosnąć.
4. Strony zgodnie postanawiają, że przegląd postanowień niniejszego artykułu w ramach Wspólnego Komitetu UPG nastąpi zgodnie z klauzulą przeglądu niniejszej Umowy z pełnym uwzględnieniem ich wpływu na rozwój i na zróżnicowanie gospodarcze Strony Afryki Zachodniej.

Artykuł 14

Przepływ towarów

1. Towary pochodzące z jednej ze Stron na terytorium drugiej Strony podlegają oceniu wyłącznie raz. Towary te są przedmiotem swobodnego przepływu na terytorium drugiej Strony bez dalszych opłat celnych.
2. Na potrzeby stosowania postanowień ust. 1 Afryka Zachodnia objęta jest okresem przejściowym pięciu (5) lat od momentu wejścia w życie niniejszej Umowy w celu wprowadzenia systemu swobodnego obrotu. Okres ten podlega przeglądowi zależnie od wyników reform w zakresie transformacji budżetowej realizowanych przez Afrykę Zachodnią we współpracy z Unią Europejską. W tym kontekście Strony będą dokonywały okresowego przeglądu realizacji tych reform.
3. Strony współpracują na rzecz ułatwienia przepływu towarów i uproszczenia procedur celnych, zgodnie z postanowieniami rozdziału 5 dotyczącego ułatwień w handlu.

Artykuł 15

Klasyfikacja towarów

Klasyfikacja towarów w handlu objętym niniejszą Umową jest spójna z odpowiednią nomenklaturą taryfową każdej ze Stron, zgodnie ze zharmonizowanym systemem oznaczania i kodowania towarów („HS”).

Artykuł 16

Klauzula największego uprzywilejowania

1. Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do stosowania klauzuli największego uprzywilejowania
2. Unia Europejska przyznaje Stronie Afryce Zachodniej traktowanie taryfowe bardziej uprzywilejowane niż stronom trzecim, jeśli po podpisaniu niniejszej Umowy Unia Europejska stanie się stroną umowy preferencyjnej z tą stroną trzecią.
3. Strona Afryka Zachodnia przyznaje Unii Europejskiej traktowanie taryfowe bardziej uprzywilejowane przyznane przez Afrykę Zachodnią po podpisaniu niniejszej Umowy partnerom handlowym, innym niż państwa afrykańskie i kraje AKP, których

udział w światowej wymianie handlowej przekraczał 1,5 procent oraz udział przemysłu mierzony jako stosunek produkcji o wartości dodanej do PKB przekraczał 10 procent, w roku poprzedzającym wejście w życie umowy preferencyjnej, o której mowa w niniejszym ustępie. Jeżeli umowa preferencyjna została podpisana z grupą państw działających indywidualnie, wspólnie lub w ramach umowy o wolnym handlu, pod uwagę bierze się próg udziału w światowej wymianie handlowej wynoszący 2 procent. Na potrzeby obliczeń wykorzystuje się oficjalne dane WTO dotyczące głównych światowych eksporterów towarów (bez handlu wewnątrz UE) oraz dane Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego (UNIDO) dotyczące produkcji o wartości dodanej.

4. Jeżeli Strona Afryka Zachodnia uzyska od partnera handlowego, o którym mowa w ust. 3, traktowanie znacznie bardziej uprzywilejowane od tego, które przyznała jej Unia Europejska, Strony przeprowadzą konsultacje i wspólnie podejmują decyzję o zastosowaniu postanowień ust. 3.
5. Strony zgodnie postanawiają, że wszelkie spory dotyczące interpretacji i stosowania postanowień niniejszego artykułu, rozwiązywane są poprzez podejmowanie konsultacji prowadzonych w dobrej wierze, zmierzających do osiągnięcia wzajemnie zadowalających rozwiązań.
6. Postanowienia niniejszego rozdziału nie mogą być interpretowane w sposób wymagający od Stron wzajemnego przyznawania sobie traktowania preferencyjnego, które wynikałoby z faktu uczestnictwa jednej ze Stron w umowie o wolnym handlu ze stroną trzecią w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy.

Artykuł 17

Szczegółne postanowienia dotyczące współpracy administracyjnej

1. Strony zgodnie postanawiają, że współpraca administracyjna jest niezbędna do wdrażania i kontroli preferencyjnego traktowania przyznanego w niniejszym rozdziale i podkreślają swoje zobowiązanie do zwalczania nieprawidłowości i nadużyć finansowych w sprawach celnych i związanych z cłami.
2. W przypadku, gdy jedna ze Stron stwierdzi na podstawie obiektywnych informacji brak współpracy administracyjnej lub nieprawidłowości lub nadużycia finansowe, Strona ta może tymczasowo zawiesić preferencyjne traktowanie danego produktu lub produktów zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu.
3. Do celów niniejszego artykułu brak współpracy administracyjnej oznacza między innymi:
 - a) powtarzające się przypadki niedopełnienia obowiązku weryfikacji statusu pochodzenia danego produktu lub produktów;
 - b) powtarzające się przypadki odmowy lub nieuzasadnionego opóźnienia w przeprowadzaniu późniejszej weryfikacji dowodu pochodzenia lub przekazywaniu jej wyników;
 - c) powtarzające się przypadki odmowy lub nieuzasadnionego opóźnienia w wydawaniu zezwolenia na przeprowadzenie misji współpracy w celu weryfikacji autentyczności dokumentów lub dokładności informacji dotyczących przyznawania omawianego traktowania preferencyjnego.
4. Stosowanie czasowego zawieszenia podlega następującym warunkom:

- a) Strona, która na podstawie obiektywnych informacji stwierdziła brak współpracy administracyjnej lub nieprawidłowości lub nadużycia finansowe, bezzwłocznie powiadamia o tym Wspólny Komitet UPG, przekazując stosowne informacje, oraz rozpoczyna konsultacje w ramach Wspólnego Komitetu UPG w oparciu o wszelkie stosowne informacje i obiektywne dowody w celu znalezienia rozwiązania zadowalającego obie Strony;
 - b) w przypadku gdy Strony rozpoczęły w ramach Wspólnego Komitetu UPG konsultacje, o których mowa powyżej, i nie osiągnęły zadowalającego rozwiązania w ciągu trzech (3) miesięcy od przekazania informacji, zainteresowana Strona może tymczasowo zawiesić traktowanie preferencyjne danego produktu lub produktów. O tymczasowym zawieszeniu bezzwłocznie informuje się Wspólny Komitet UPG;
 - c) tymczasowe zawieszenie przewidziane w niniejszym artykule ogranicza się do środków niezbędnych do ochrony interesów finansowych zainteresowanej Strony. Nie może ono przekroczyć sześciu (6) miesięcy, ale może podlegać przedłużeniu. O tymczasowym zawieszeniu bezzwłocznie informuje się Wspólny Komitet UPG. Tymczasowe zawieszenie stanowi przedmiot okresowych konsultacji w ramach Wspólnego Komitetu UPG, w szczególności w celu zniesienia go bezzwłocznie po ustaniu warunków, które spowodowały konieczność jego zastosowania.
5. Równocześnie z powiadomieniem Wspólnego Komitetu UPG zgodnie z ust. 4 lit. a), zainteresowana Strona publikuje zawiadomienie dla importerów w swoim dzienniku urzędowym. W zawiadomieniu dla importerów powinna być zawarta informacja, że w odniesieniu do danego produktu stwierdzono na podstawie obiektywnych informacji brak współpracy administracyjnej lub istnienie nieprawidłowości lub nadużyć.

Artykuł 18

Usuwanie błędów administracyjnych

W przypadku popełnienia przez właściwe organy błędu w zarządzaniu systemem preferencyjnym dotyczącym wywozu, a zwłaszcza w stosowaniu postanowień dotyczących definicji pojęcia „produktów pochodzących” i metod współpracy administracyjnej określonych w załączniku A, jeżeli błąd ten wywiera skutki w zakresie przywozu, Strona, której dotyczą takie skutki, może zwrócić się do Wspólnego Komitetu UPG o zbadanie możliwości podjęcia wszelkich właściwych środków celem rozwiązania problemu.

ROZDZIAŁ 2

INSTRUMENTY OCHRONY HANDLU

Artykuł 19

Cele

- 1. Celem niniejszego rozdziału jest ustanowienie warunków, na jakich Strony - nie ustając w działaniach na rzecz rozwoju handlu towarami - mogą wprowadzać środki ochrony handlu w odstępstwie od postanowień art. 9,10 i 34 niniejszej Umowy.
- 2. Strony dbają, aby środki wprowadzone na mocy postanowień niniejszego rozdziału nie przekraczały poziomu niezbędnego dla uniknięcia lub naprawienia opisanych w nim sytuacji.

Artykuł 20

Środki antydumpingowe i wyrównawcze

1. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie stanowi przeszkody dla wprowadzenia przez Unię Europejską lub państwa Afryki Zachodniej, indywidualnie lub wspólnie, środków antydumpingowych lub wyrównawczych, zgodnie z właściwymi porozumieniami WTO, w szczególności Porozumieniem WTO w sprawie wykonania art. VI GATT 1994 i Porozumieniem WTO w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych.
2. Na potrzeby stosowania niniejszego artykułu pochodzenie jest ustalane zgodnie z niepreferencyjnymi regułami pochodzenia stosowanymi przez Strony w oparciu o postanowienia WTO w sprawie reguł pochodzenia.
3. Przed wprowadzeniem środków antydumpingowych lub wyrównawczych uwzględnia się szczególną sytuację państw rozwijających się w Afryce Zachodniej. Przed wprowadzeniem ostatecznych środków antydumpingowych lub wyrównawczych Strony rozważają możliwość konstruktywnych rozwiązań przewidzianych w odpowiednich porozumieniach WTO. Organy badające sprawę mogą w szczególności w tym celu przeprowadzić właściwe konsultacje.
4. Środki antydumpingowe lub wyrównawcze pozostają w mocy tylko przez okres i w zakresie koniecznym, aby wyrównać straty spowodowane przez dumping lub subsydia.
5. Żaden produkt pochodzący z jednej ze Stron, będący przedmiotem przywozu na teren drugiej ze Stron, nie podlega jednocześnie opłatom antydumpingowym i opłatom wyrównawczym mającym na celu naprawienie tej samej sytuacji spowodowanej dumpingiem lub subsydiami wywozowymi. Strony gwarantują, że środki antydumpingowe lub wyrównawcze będą stosowane w odniesieniu do tego samego produktu jednocześnie na poziomie krajowym i na poziomie regionalnym lub lokalnym.
6. Strony zgodnie postanawiają powołać - każda własny - organ kontroli sądowej, w tym również na poziomie odwoławczym. Wyroki tego organu muszą być skuteczne na terytorium wszystkich państw, w których ma zastosowanie zaskarżony środek.
7. Postanowienia niniejszego artykułu stosuje się we wszystkich dochodzeniach wszczętych po wejściu w życie niniejszej Umowy.
8. Postanowienia niniejszego artykułu nie podlegają postanowieniom niniejszej Umowy dotyczącym rozstrzygania sporów.

Artykuł 21

Wielostronne środki ochronne

1. Z zastrzeżeniem postanowień niniejszego artykułu, żadne z postanowień niniejszej Umowy nie stanowi przeszkody dla wprowadzenia przez jedną ze Stron ograniczonych w czasie środków nadzwyczajnych zgodnie z art. XIX Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu (GATT) z 1994 r., Porozumieniem w sprawie środków ochronnych i art. 5 Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.
2. Na potrzeby stosowania niniejszego artykułu pochodzenie jest ustalane zgodnie z niepreferencyjnymi regułami pochodzenia stosowanymi przez Strony w oparciu o postanowienia WTO w sprawie reguł pochodzenia.

3. Nie naruszając postanowień ust. 1, i w świetle zawartych w niniejszej Umowie ogólnych celów dotyczących rozwoju oraz niewielkiego rozmiaru gospodarek państw Afryki Zachodniej, Unia Europejska wykluczy przywóz z państw Afryki Zachodniej ze stosowania jakichkolwiek środków wprowadzanych zgodnie z art. XIX GATT z 1994 r., Porozumieniem w sprawie środków ochronnych i art. 5 Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.
4. Postanowienia ust. 3 obowiązują przez okres pięciu (5) lat od daty wejścia w życie niniejszej Umowy. Nie później niż 120 dni przed końcem tego okresu, Wspólny Komitet UPG dokona przeglądu wdrożenia tych postanowień w świetle potrzeb państw Afryki Zachodniej w zakresie rozwoju w celu ustalenia, czy przedłużyć ich stosowanie.
5. Postanowienia niniejszego artykułu nie podlegają postanowieniom niniejszej Umowy dotyczącym rozstrzygania sporów.

Artykuł 22

Dwustronne środki ochronne

1. Z zastrzeżeniem postanowień niniejszego artykułu każda ze Stron może wprowadzić ograniczone w czasie środki ochronne, stanowiące wyjątek od postanowień art. 9 i 10.
2. Środki ochronne, o których mowa w ust. 1 powyżej, mogą być wprowadzone, jeśli przywóz produktu jednej Strony na terytorium drugiej Strony odbywa się w tak zwiększonych ilościach i na takich warunkach, że powoduje on lub może powodować:
 - a) poważną szkodę dla krajowego przemysłu produktów podobnych lub bezpośrednio konkurujących na terytorium Strony dokonującej przywozu;
 - b) zakłócenia w sektorze gospodarczym, szczególnie jeżeli zakłócenia te stwarzają poważne problemy społeczne lub trudności, które mogłyby spowodować znaczne pogorszenie sytuacji gospodarczej Strony dokonującej przywozu; lub
 - c) zakłócenia na rynkach podobnych lub bezpośrednio konkurujących¹ produktów rolnych, lub w mechanizmach regulacji tych rynków.
3. Środki ochronne, o których mowa w niniejszym artykule, nie przekraczają poziomu niezbędnego dla uniknięcia poważnej szkody czy zakłóceń lub dla ich naprawienia, jak określono w ust. 2, 4 i 5. Środki ochronne Strony dokonującej przywozu mogą obejmować wyłącznie jedno lub kilka z następujących działań:
 - a) zawieszenie dalszego zmniejszania stawki cła przywozowego dla danego towaru, jak przewidziano w niniejszej Umowie;
 - b) zwiększenie stawki celnej dla danego produktu do poziomu nieprzekraczającego stawki celnej stosowanej dla innych członków WTO, oraz
 - c) wprowadzenie kontyngentów taryfowych na dany produkt.
4. Nie naruszając postanowień ust. 1-3, jeśli przywóz produktu pochodzącego z jednego lub więcej państw Afryki Zachodniej odbywa się w tak zwiększonych

¹ Do celów niniejszego artykułu za produkty rolne uważa się produkty objęte załącznikiem I Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

ilościach i na takich warunkach, że w przypadku jednego lub kilku regionów najbardziej oddalonych UE powoduje on lub może powodować sytuacje opisane w art. 2 lit. a), b) i c), Unia Europejska może wprowadzić środki nadzoru lub środki ochronne ograniczone do danego regionu lub regionów, zgodnie z procedurami określonymi w ust. 6-11.

5. Nie naruszając postanowień ust. 1-3, jeśli przywóz produktu pochodzącego z jednego lub więcej państw Unii Europejskiej odbywa się w tak zwiększonych ilościach i na takich warunkach, że w przypadku jednego lub kilku państw Afryki Zachodniej powoduje on lub może powodować sytuacje opisane w art. 2 lit. a), b) i c), Afryka Zachodnia lub te państwa mogą wprowadzić środki nadzoru lub środki ochronne ograniczone do danego regionu lub regionów, zgodnie z procedurami określonymi w ust. 6-11.
6. Środki ochronne, o których mowa w niniejszym artykule, utrzymywane są wyłącznie przez okres niezbędny dla uniknięcia lub naprawienia poważnej szkody czy zakłóceń, jak określono w ust. 2, 4 i 5.
7. Środki ochronne, o których mowa w niniejszym artykule, nie są stosowane przez okres dłuższy niż cztery (4) lata. Jeżeli nadal występują okoliczności uzasadniające stosowanie środków ochronnych, środki takie mogą zostać przedłużone maksymalnie o kolejne cztery (4) lata.
8. Środkom ochronnym, o których mowa w niniejszym artykule, których okres obowiązywania jest dłuższy niż 1 rok, towarzyszy harmonogram stopniowego ich znoszenia najpóźniej do wyznaczonego terminu.
9. Oprócz wyjątkowych okoliczności przedstawionych do zatwierdzenia przez Wspólny Komitet UPG, środków ochronnych, o których mowa w niniejszym artykule, nie stosuje się przez okres co najmniej roku, licząc od dnia zakończenia stosowania środka, w odniesieniu do produktu, co do którego wcześniej zastosowano już środki ochronne.
10. W celu wykonania powyższych ustępów stosuje się następujące postanowienia:
 - a) jeżeli zdaniem Strony zachodzi jedna z okoliczności określonych w ust. 2, 4 lub 5, niezwłocznie informuje ona o tym Wspólny Komitet UPG;
 - b) Wspólny Komitet UPG może formułować zalecenia w celu zaradzenia zaistniałym okolicznościom. Jeżeli Wspólny Komitet UPG nie wydał zaleceń w celu zaradzenia zaistniałej sytuacji lub jeżeli zadowalające rozwiązanie nie zostało znalezione w ciągu 30 dni od powiadomienia Komitetu, Strona dokonująca przywozu może wprowadzić odpowiednie środki w celu zaradzenia sytuacji, zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu;
 - c) przed wprowadzeniem jakichkolwiek środków określonych w niniejszym artykule lub w przypadkach przewidzianych w ust. 11, zainteresowana Strona dostarczy możliwie jak najszybciej Wspólnemu Komitetowi UPG wszelkich informacji przydatnych dla pełnej analizy sytuacji w celu znalezienia rozwiązania zadowalającego obie Strony;
 - d) przy wyborze środków ochronnych pierwszeństwo należy przyznać środkom, które umożliwiają skuteczne i szybkie rozwiązanie problemu, jednocześnie w jak najmniejszym stopniu zakłócając funkcjonowanie niniejszej Umowy;
 - e) wszelkie środki ochronne wprowadzone na podstawie niniejszego artykułu są niezwłocznie zgłaszane Wspólnemu Komitetowi UPG i są przedmiotem

okresowych konsultacji w ramach tego Komitetu, w szczególności w celu ustalenia harmonogramu ich zniesienia, gdy tylko pozwalają na to okoliczności.

11. Gdy wyjątkowe okoliczności wymagają podjęcia natychmiastowych działań, zainteresowana Strona dokonująca przywozu - czy to Unia Europejska czy Afryka Zachodnia - może tymczasowo wprowadzić środki określone w ust. 3, 4 lub 5, nawet jeżeli nie są spełnione wymogi określone w ust. 10. Takie działanie może zostać podjęte na maksymalny okres 180 dni, gdy środki są wprowadzane przez Unię Europejską, oraz na maksymalny okres 240 dni, gdy środki są wprowadzane przez Afrykę Zachodnią lub gdy środki wprowadzone przez Unię Europejską dotyczą tylko jednego regionu lub większej ilości regionów najbardziej oddalonych. Okres stosowania takiego środka tymczasowego liczony jest jako część okresu początkowego lub okresu przedłużenia, o którym mowa w ust. 7 i 8. Przy wprowadzaniu takich środków tymczasowych należy uwzględnić interesy wszystkich zainteresowanych Stron. Zainteresowana Strona dokonująca przywozu zawiadamia drugą zainteresowaną Stronę i niezwłocznie przekazuje sprawę do rozpatrzenia Wspólnemu Komitetowi UPG.
12. Jeżeli Strona dokonująca przywozu stosuje w odniesieniu do przywozu danego produktu procedurę administracyjną mającą na celu dostarczenie aktualnych informacji na temat tendencji w zakresie przepływów handlowych mogących powodować problemy, o których mowa w niniejszym artykule, niezwłocznie informuje o tym Wspólny Komitet UPG.
13. Strony nie będą powoływały się na porozumienia WTO w celu uniemożliwienia wprowadzenia przez jedną ze Stron środków ochronnych zgodnych z postanowieniami niniejszego artykułu.

Artykuł 23

Klauzula dotycząca nowopowstających gałęzi przemysłu

1. Strona Afryka Zachodnia może tymczasowo zawiesić zmniejszenie stawki celnej lub podnieść stawkę celną dla danego produktu do poziomu nieprzekraczającego stawki celnej stosowanej w stosunku do innych członków WTO, jeśli przywóz produktu pochodzącego z Unii Europejskiej na jego terytorium na skutek obniżenia cel odbywa się w tak zwiększonych ilościach i na takich warunkach, że powoduje lub może powodować zakłócenia w funkcjonowaniu nowopowstającego przemysłu produktów podobnych lub bezpośrednio konkurujących.
2.
 - a) Jeżeli Strona Afryka Zachodnia jest zdania, że zaistniały okoliczności, o których mowa w ust. 1, zawiadamia o tym natychmiast Wspólny Komitet UPG;
 - b) Wspólny Komitet UPG może formułować zalecenia w celu zaradzenia zaistniałym okolicznościom. Jeżeli Wspólny Komitet UPG nie wydał zaleceń w celu zaradzenia zaistniałym okolicznościom lub jeżeli zadowalające rozwiązanie nie zostało znalezione w ciągu 30 dni od powiadomienia Komitetu, Strona Afryka Zachodnia może wprowadzić odpowiednie środki w celu zaradzenia sytuacji, zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu;
 - c) przed wprowadzeniem jakichkolwiek środków określonych w niniejszym artykule Strona Afryka Zachodnia dostarczy możliwie jak najszybciej Wspólnemu Komitetowi UPG wszelkich informacji przydatnych dla pełnej

analizy sytuacji w celu znalezienia rozwiązania możliwego do przyjęcia przez Strony;

- d) przy wyborze środków wprowadzanych zgodnie z niniejszym artykułem, pierwszeństwo uzyskują środki, które w najmniejszym stopniu zakłócają prawidłowe funkcjonowanie niniejszej Umowy;
 - e) wszelkie środki wprowadzane zgodnie z niniejszym artykułem notyfikowane są bezzwłocznie Wspólnemu Komitetowi UPG, który przeprowadza na ich temat okresowe konsultacje;
 - f) w krytycznych okolicznościach, w których zwłoka powodowałaby trudną do naprawienia szkodę, Strona Afryka Zachodnia może tymczasowo wprowadzić środki przewidziane w ust. 1, bez konieczności dostosowania się do postanowień lit. a) - e). Okres stosowania takiego środka nie może przekraczać 200 dni. Okres stosowania takiego środka tymczasowego liczony jest jako część okresu, o którym mowa w ust. 3. Strona Afryka Zachodnia zawiadamia Unię Europejską i niezwłocznie przekazuje sprawę do rozpatrzenia Wspólnemu Komitetowi UPG.
3. Środki tego rodzaju mogą być stosowane przez maksymalny okres 8 lat. Stosowanie tych środków może zostać przedłużone na mocy decyzji Wspólnego Komitetu UPG.

Artykuł 24

Współpraca

- 1. Strony uznają znaczenie współpracy w zakresie instrumentów ochrony handlu, aby zagwarantować równość i przejrzystość wzajemnej wymiany handlowej.
- 2. Strony zgodnie postanawiają współpracować, w tym poprzez ułatwianie wprowadzania środków dodatkowych, zgodnie z postanowieniami części III, zwłaszcza w następujących dziedzinach:
 - a) tworzenie regulacji i instytucji w celu zapewnienia ochrony handlu,
 - b) rozwój zdolności, przede wszystkim potencjału właściwych organów w państwach Afryki Zachodniej, w celu lepszego poznania i wykorzystania środków ochrony handlu przewidzianych w niniejszej Umowie.

ROZDZIAŁ 3

BARIERY TECHNICZNE W HANDLU ORAZ ŚRODKI SANITARNE I FITOSANITARNE

Artykuł 25

Cele

- 1. Niniejszy rozdział ma na celu ułatwianie wymiany handlowej między Stronami, poprawę zdolności Stron do wykrywania zbędnych przeszkód w handlu między Stronami wynikających z przepisów technicznych, norm i procedur oceny zgodności stosowanych przez każdą ze Stron, przy równoczesnym zachowaniu zdolności Stron do ochrony roślin, zwierząt i zdrowia publicznego, oraz zdolności do zapobiegania powstawaniu takich przeszkód i eliminowania ich.
- 2. Strony zagwarantują, że w ramach wdrażania postanowień niniejszego rozdziału, produktom przywożonym z terytorium drugiej Strony będzie przyznane traktowanie

niedyskryminacyjne w stosunku do traktowania przyznanego podobnym produktom pochodzenia krajowego i podobnym produktom pochodzącym z państw trzecich.

3. Zgodnie z postanowieniami art. 2 ust. 2 i 3 Porozumienia WTO w sprawie środków sanitarnych i fitosanitarnych Strony zagwarantują, że środki sanitarne i fitosanitarne wprowadzone w celu ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt, roślin i środowiska naturalnego nie mają na celu ustanowienia ograniczeń w handlu między Stronami ani takiego skutku. W związku z tym środki te nie będą ograniczały handlu w zakresie szerszym niż to konieczne.

Artykuł 26

Zakres stosowania i definicje

1. Postanowienia niniejszego rozdziału stosuje się do postanowień i norm technicznych oraz procedur oceny zgodności, zdefiniowanych w Porozumieniu WTO w sprawie barier technicznych w handlu (porozumienie TBT), oraz do środków sanitarnych i fitosanitarnych WTO (zwanych dalej środkami SPS), w takim zakresie, w jakim wpływają one na handel między Stronami.
2. Dla celów niniejszego rozdziału, o ile nie wskazano inaczej, obowiązują definicje zawarte w porozumieniach TBT i SPS, w normach i dokumentach przyjętych przez Komisję Kodeksu Żywnościowego, w Międzynarodowej Konwencji Ochrony Roślin (IPPC) oraz w ramach Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (OIE), również w stosunku do odesłań do produktów zawartych w niniejszym rozdziale.

Artykuł 27

Właściwe organy

1. Właściwe organy Stron w zakresie wykonania środków, o których mowa w niniejszym rozdziale, wskazane są w dodatku II do załącznika D do niniejszej Umowy.
2. Strony informują się wzajemnie, zgodnie z art. 31, o każdej istotnej zmianie właściwych organów wskazanych w dodatku II do załącznika D. Konieczne zmiany do dodatku II do załącznika D do niniejszej Umowy przyjmuje Wspólny Komitet UPG.

Artykuł 28

Zobowiązania wzajemne

1. Strony potwierdzają swoje prawa i obowiązki wynikające z właściwych porozumień WTO, w szczególności w Porozumieniu SPS i TBT. Strony potwierdzają swoje prawa i obowiązki wynikające z norm i dokumentów przyjętych przez Międzynarodową Konwencję Ochrony Roślin (IPPC), Komisję Kodeksu Żywnościowego i Światową Organizację Zdrowia Zwierząt (OIE). Strony niebędące członkami WTO potwierdzają swoje zaangażowanie w realizację zobowiązań przewidzianych w porozumieniach SPS i TBT, we wszystkich dziedzinach mających wpływ na stosunki handlowe między Stronami.

2. Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do poprawy zdrowia publicznego na swoim terytorium, zwłaszcza poprzez wzmacnianie zdolności do wykrywania produktów niespełniających wymogów.
3. W ramach wzajemnej wymiany handlowej Strony zakazują wywozu lub powrotnego wywozu produktów, które nie spełniają wymogów przewidzianych w przepisach Strony dokonującej wywozu. Niezależnie od tego wywóz lub powrotny wywóz produktów objętych środkami SPS dozwolony jest wyłącznie za wyraźną zgodą władz Strony dokonującej przywozu. Przywóz pozostałych produktów jest dozwolony, jeśli nie zabraniają go przepisy Strony dokonującej przywozu.
4. Te zobowiązania, prawa i obowiązki stanowią podstawę dla działań Stron w ramach niniejszego rozdziału.

Artykuł 29

Równoważność

1. Strony uznają środki sanitarne i fitosanitarne drugiej Strony za równoważne własnym, nawet jeśli różnią się one od jej własnych lub od środków stosowanych przez państwa trzecie w stosunku do tego samego produktu, o ile Strona dokonująca wywozu w obiektywny sposób nie wykaże Stronie dokonującej przywozu, że jej środki nie zapewniają właściwego poziomu bezpieczeństwa sanitarnego lub fitosanitarnego na terytorium Strony dokonującej przywozu. W tym celu Stronie dokonującej przywozu należy umożliwić, na żądanie, w racjonalnym zakresie dostęp na potrzeby inspekcji, badania i innych odpowiednich procedur.
2. Strony przeprowadzają konsultacje, na wniosek i za wzajemną zgodą, w celu zawarcia w razie potrzeby, umów dwustronnych i wielostronnych w sprawie uznawania równoważności wyszczególnionych środków sanitarnych i fitosanitarnych.

Artykuł 30

Regionalizacja sanitarna i fitosanitarna

Przy określaniu warunków przywozu Strony będą mogły zaproponować i określić, osobno dla każdego przypadku, obszary o określonym statusie sanitarnym i fitosanitarnym, z uwzględnieniem art. 6 Porozumienia SPS. Strony zapewnią, by ich środki sanitarne lub fitosanitarne były dostosowane do cech sanitarnych lub fitosanitarnych danego obszaru obejmującego bądź cały kraj, jego część, bądź też całość lub części kilku krajów – z którego produkt pochodzi lub dla którego jest przeznaczony.

Artykuł 31

Przejrzystość warunków wymiany handlowej i wymiany informacji

1. W celu zagwarantowania spójności przepisów Strony informują się wzajemnie o wszelkich zmianach swoich technicznych i administracyjnych wymogów odnoszących się do produktów, zgodnie z procedurami powiadomienia określonymi w Porozumieniu SPS i TBT.
2. Strony zgodnie postanawiają, że w razie konieczności będą się wzajemnie informować na piśmie o środkach wprowadzonych, aby zakazać przywozu danego towaru w celu rozwiązania problemu mającego związek ze zdrowiem (publicznym,

zwierząt lub roślin), zapobieganiem ryzyku i środowiskiem naturalnym, w najszybszym możliwym terminie zgodnie z zaleceniami SPS.

3. Strony zgodnie postanawiają wymieniać informacje w celu nawiązania współpracy w dążeniu do tego, aby ich produkty spełniały techniczne regulacje i normy wymagane przy dostępie do ich rynków.
4. W razie konieczności Strony stosują również bezpośrednią wymianę informacji na temat innych spraw, co do których uważają wspólnie, iż mają one potencjalne znaczenie dla ich stosunków handlowych, w tym na temat kwestii bezpieczeństwa żywności, występowania chorób zwierząt i roślin, opinii naukowych oraz innych istotnych wydarzeń związanych z bezpieczeństwem produktów.
5. Strony zgodnie postanawiają w razie konieczności wymieniać informacje na temat nadzoru epidemiologicznego chorób zwierzęcych. W odniesieniu do ochrony roślin Strony wymieniają również informacje na temat występowania szkodników, które stanowią znane i bezpośrednie zagrożenie dla drugiej Strony.
6. Strony zgodnie postanawiają współpracować, aby szybko i wzajemnie ostrzegać się w sytuacjach, gdy nowe regionalne przepisy mogłyby wpłynąć na ich wymianę handlową, zgodnie z procedurami powiadomienia określonymi w Porozumieniu SPS i TBT.

Artykuł 32

Integracja regionalna

1. W celu ułatwienia wymiany handlowej między Stronami, Strony zobowiązują się do wprowadzenia harmonizacji na poziomie regionalnym oraz, w miarę możliwości, harmonizacji norm, środków i warunków przywozu.
2. Jeżeli w momencie wejścia w życie niniejszej Umowy obowiązują już warunki przywozu, w oczekiwaniu na wprowadzenie zharmonizowanych warunków przywozu są one stosowane przez państwa Afryki Zachodniej i Unię Europejską, zgodnie z zasadą, z którą produkt pochodzący z jednej Strony i zgodnie z przepisami wprowadzony na rynek jednego z państw drugiej Strony może zostać również zgodnie z prawem wprowadzony na rynek wszystkich pozostałych państw tej Strony, bez żadnych ograniczeń ani wymogów administracyjnych.
3. Jeśli chodzi o środki wynikające z postanowień niniejszego rozdziału, państwa Afryki Zachodniej dbają, aby produkty pochodzące z Afryki Zachodniej nie były traktowane w sposób mniej uprzywilejowany niż produkty podobne pochodzące z Unii Europejskiej wprowadzane na rynek w Afryce Zachodniej.

Artykuł 33

Współpraca

1. Strony uznają znaczenie współpracy w dziedzinie przepisów technicznych, środków sanitarnych i fitosanitarnych oraz procedur oceny zgodności i identyfikowalności dla osiągnięcia celów niniejszego rozdziału.
2. Strony zgodnie postanawiają współpracować w celu poprawy jakości i konkurencyjności priorytetowych dla państw Afryki Zachodniej produktów, które figurują w dodatku I do załącznika D do niniejszej Umowy, oraz poprawy dostępu

do rynku Unii Europejskiej, w tym poprzez środki wsparcia finansowego, zgodnie z postanowieniami części III, w szczególności w dziedzinie:

- a) wdrażania odpowiednich uzgodnień dotyczących wymiany informacji i wiedzy specjalistycznej między Stronami;
- b) współpracy z międzynarodowymi organami normalizacyjnymi, organami metrologii i akredytacji, w tym ułatwienia udziału przedstawicieli Afryki Zachodniej w posiedzeniach tych organów;
- c) przyjmowania przepisów i norm technicznych, a także procedur oceny zgodności oraz zharmonizowanych środków sanitarnych i fitosanitarnych na poziomie regionalnym, na podstawie odpowiednich norm międzynarodowych;
- d) wzmacniania potencjału podmiotów publicznych i prywatnych, włącznie z wymianą informacji i szkoleniami, w celu osiągnięcia zgodności z przepisami i normami fitosanitarnymi Unii Europejskiej oraz w celu uczestnictwa w międzynarodowych organach normalizacyjnych;
- e) rozwijania zdolności krajowych w zakresie dostosowania do norm i oceny zgodności i identyfikowalności produktów oraz dostępu do rynku Unii Europejskiej.

ROZDZIAŁ 4

INNE BARIERY POZATARYFOWE

Artykuł 34

Zakaz wprowadzania ograniczeń ilościowych

Z chwilą wejścia w życie niniejszej Umowy zniesione zostają wszelkie zakazy lub ograniczenia przywozowe i wywozowe w handlu między Stronami, poza cłami, podatkami oraz opłatami licencyjnymi i innym należnościami przewidzianymi w art. 7 i 8 niniejszej Umowy, niezależnie czy zostały one wprowadzone w ramach kontyngentów, pozwoleń przywozowych lub wywozowych, czy też innych środków. Nie wprowadza się żadnych nowych środków tego rodzaju. Postanowienia niniejszego artykułu nie naruszają postanowień dotyczących instrumentów ochrony handlu, o których mowa w art. 2, ani postanowień dotyczących bilansu płatniczego, o których mowa w art. 89 niniejszej Umowy.

Artykuł 35

Traktowanie narodowe w zakresie podatków i uregulowań wewnętrznych

1. Przywóz pochodzący z jednej ze Stron nie podlega, w sposób bezpośredni ani pośredni, podatkom wewnętrznym ani innym opłatom wewnętrznym poza tymi, które mają zastosowanie, bezpośrednio lub pośrednio, do podobnych produktów krajowych. Strony nie stosują w inny sposób podatków wewnętrznym lub innych opłat wewnętrznym dla ochrony produkcji krajowej.
2. Przywóz pochodzący z jednej ze Stron jest traktowany w sposób nie mniej uprzywilejowany, niż podobne produkty krajowe w odniesieniu do wszystkich przepisów ustawowych i wykonawczych oraz wymogów mających wpływ na ich sprzedaż, oferty sprzedaży, kupno, transport, dystrybucję lub wykorzystanie na rynku krajowym. Postanowienia niniejszego ustępu nie stanowią przeszkody dla stosowania zróżnicowanych wewnętrznych opłat transportowych, opartych

wyłącznie na gospodarczym wykorzystaniu środków transportu, a nie na pochodzeniu produktu.

3. Żadna ze Stron nie ustanawia i nie utrzymuje wewnętrznych regulacji dotyczących mieszania, przetwarzania lub wykorzystywania produktów w ustalonych ilościach lub proporcjach, które wymagałyby, bezpośrednio lub pośrednio, aby określona ilość lub proporcja produktu będącego przedmiotem takich regulacji musiała zostać dostarczona ze źródeł krajowych. Poza tym żadna ze Stron nie stosuje w żaden inny sposób wewnętrznych regulacji ilościowych dla ochrony własnej produkcji.
4. Postanowienia niniejszego artykułu nie stanowią przeszkody dla wypłaty dotacji przeznaczonych wyłącznie dla producentów krajowych, w tym wypłat pochodzących z wpływów z wewnętrznych podatków lub opłat stosowanych zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu oraz subsydiów w formie rządowych zakupów produktów krajowych.
5. Postanowienia niniejszego artykułu nie mają zastosowania do przepisów ustawowych i wykonawczych, procedur ani praktyk dotyczących zamówień publicznych.
6. Postanowienia niniejszego artykułu nie naruszają postanowień niniejszej Umowy dotyczących instrumentów ochrony handlu.

ROZDZIAŁ 5

UŁATWIENIA W HANDLU, WSPÓŁPRACA CELNA I WZAJEMNA POMOC ADMINISTRACYJNA

Artykuł 36

Cele

1. Strony uznają znaczenie współpracy celnej i ułatwień w wymianie handlowej w zmieniających się warunkach światowego handlu. Strony zgodnie postanawiają wzmocnić współpracę w tej dziedzinie w celu zapewnienia, że odpowiednie przepisy i procedury, a także zdolności administracyjne właściwych organów spełniają cele skutecznej kontroli i promowania ułatwień w handlu oraz wspierają rozwój i integrację regionalną krajów-sygnatariuszy UPG.
2. Strony uznają, że uzasadnione cele polityki publicznej, w tym odnoszące się do bezpieczeństwa i zapobiegania nadużyciom, nie mogą być w żaden sposób naruszone.
3. Strony zobowiązują się zapewnić na swoich terytoriach swobodny przepływ towarów objętych niniejszą Umową.

Artykuł 37

Współpraca w sprawach celnych i administracyjnych

1. Dla zapewnienia zgodności z postanowieniami niniejszego rozdziału i aby skutecznie osiągnąć cele wyznaczone w art. 36, Strony:
 - a) wymieniają informacje na temat przepisów i procedur celnych;
 - b) rozwijają wspólne inicjatywy dotyczące procedur przywozu, wywozu i tranzytu, jak również inicjatywy mające na celu świadczenie skutecznych usług dla biznesu;

- c) współpracują w zakresie automatyzacji procedur celnych i handlowych oraz współpracują poprzez tworzenie wspólnych standardów wymiany danych;
 - d) wypracowują, w miarę możliwości, wspólne stanowisko w dziedzinie cel w organizacjach międzynarodowych, takich jak WTO, Światowa Organizacja Celną (WCO), Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ) i Konferencja Narodów Zjednoczonych do spraw Handlu i Rozwoju (UNCTAD);
 - e) współpracują w zakresie planowania i dostarczania pomocy technicznej, zwłaszcza w zakresie reform celnych i usprawnienia reform systemów celnych i ułatwień w handlu, zgodnie z postanowieniami niniejszej Umowy; oraz
 - f) propagują współpracę między organami, organizacjami i innymi zainteresowanymi instytucjami, zarówno na poziomie krajowym, jaki i między państwami.
2. Niezależnie od ust. 1 organy Stron udzielają sobie wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych zgodnie z postanowieniami załącznika E do Protokołu w sprawie wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych.

Artykuł 38

Przepisy i procedury celne

1. Strony zgodnie postanawiają, że ich odpowiednie przepisy oraz procedury handlowe i celne opierają się na międzynarodowych instrumentach i normach w dziedzinie cel i handlu:
- a) instrumentach i obowiązujących standardach międzynarodowych, w tym zrewidowanej Konwencji z Kioto dotyczącej uproszczenia i harmonizacji postępowania celnego, na ramach standardów WCO mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa i ułatwienie handlu w skali globalnej oraz na wzorze danych celnych WCO i Konwencji w sprawie Zharmonizowanego Systemu Oznaczania i Kodowania Towarów („HS”);
 - b) stosowaniu jednolitego dokumentu administracyjnego lub jego ekwiwalentu w formie elektronicznej do celów dokonywania zgłoszeń towarów przy wywozie i przywozie;
 - c) przepisach wykonawczych, które nie nakładają na podmioty gospodarcze zbędnych lub dyskryminujących obciążeń, zapewniają środki ochronne przed nadużyciami i przewidują dodatkowe ułatwienia dla podmiotów, które są wysoce dostosowane do przepisów celnych;
 - d) stosowaniu nowoczesnych technik celnych, wraz z oceną ryzyka, uproszczonymi procedurami wprowadzenia i zwolnienia towarów, kontrolami następującymi po zwolnieniu towarów i metodami kontroli przedsiębiorstw;
 - e) stopniowym rozwoju systemów, w tym systemów opartych na technologii informacyjnej, aby ułatwić elektroniczną wymianę danych między podmiotami gospodarczymi, służbami celnymi oraz powiązanymi strukturami;
 - f) systemie wiążących informacji celnych, w szczególności w dziedzinie klasyfikacji taryfowej i reguł pochodzenia, zgodnie z zasadami przewidzianymi w prawodawstwie Stron, pod warunkiem, że służby celne dysponują wszelkimi koniecznymi informacjami;

- g) zasadach zapewniających, że sankcje stosowane w odniesieniu do drobnych naruszeń przepisów celnych lub wymogów procedur handlu międzynarodowego są proporcjonalne i niedyskryminujące, i że ich stosowanie nie powoduje nieuzasadnionej zwłoki;
 - h) stosowaniu przejrzystych, niedyskryminujących i proporcjonalnych zasad w odniesieniu do licencjonowania pośredników celnych. Strony uznają znaczenie przyszłego wyeliminowania wszelkich wymogów dotyczące obowiązkowego korzystania z usług pośredników celnych. Strony rozstrzygają tę kwestię w ramach Komitetu Specjalnego ds. Celnych i Ułatwień w Handlu;
 - i) poszanowaniu postanowień porozumienia WTO w sprawie inspekcji przedwysyłkowych. Strony uznają znaczenie przyszłego wyeliminowania wszelkich wymogów, które zobowiązują do przeprowadzania inspekcji przedwysyłkowych lub odbiorczych inspekcji towarów. Strony rozstrzygają tę kwestię w ramach Komitetu Specjalnego ds. Celnych i Ułatwień w Handlu.
2. W celu usprawnienia metod pracy oraz zapewnienia przestrzegania zasad niedyskryminacji, przejrzystości i efektywności Strony zobowiązują się do:
- a) wprowadzenia środków niezbędnych w celu zmniejszenia, uproszczenia i standaryzacji danych i dokumentacji wymaganych przez organy celne i inne uprawnione podmioty;
 - b) w miarę możliwości, uproszczenia wymogów i formalności celnych dotyczących szybkiego zwalniania i odprawy towarów;
 - c) zapewnienia skutecznych, szybkich, niedyskryminacyjnych i łatwo dostępnych procedur gwarantujących prawo do odwołania się od działań administracyjnych i innych decyzji organów celnych mających wpływ na przywóz, wywóz i tranzyt towarów;
 - d) zapewnienia utrzymania najwyższych standardów etycznych, poprzez wykorzystanie środków odzwierciedlających zasady stosownych konwencji i instrumentów międzynarodowych w tym zakresie, w szczególności, zmienionej deklaracji z Aruszy z 2003 r.

Artykuł 39

Ułatwienia w ruchu tranzytowym

1. Strony gwarantują swobodny tranzyt towarów przez swoje terytorium, wykorzystując najbardziej odpowiednie trasy dla tranzytu. Jakikolwiek ograniczenia, kontrole lub wymogi muszą mieć charakter zgodny z uzasadnionymi celami obiektywnej polityki publicznej, niedyskryminujący, proporcjonalny i powinny być stosowane w sposób jednolity.
2. Bez uszczerbku dla uzasadnionych kontroli celnych, Strony przyznają towarom będącym przedmiotem tranzytu z terytorium drugiej Strony traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie przyznawane towarom krajowym, w szczególności w zakresie ich wywozu, przywozu i przemieszczania.
3. Strony ustanawiają tranzytowe procedury celne zezwalające na transport towarów bez uiszczania opłat celnych ani innych opłat, pod warunkiem dostarczenia odpowiednich zabezpieczeń.

4. Strony działają na rzecz promowania i wdrażania uzgodnień tranzytowych na szczeblu regionalnym w celu usuwania przeszkód w handlu.
5. Strony stosują międzynarodowe normy i instrumenty mające zastosowanie do tranzytu towarów.
6. Strony zapewniają koordynację i współpracę wszystkich zainteresowanych podmiotów na ich terytoriach w celu ułatwienia ruchu tranzytowego i promowania współpracy transgranicznej.

Artykuł 40

Stosunki ze środowiskiem biznesu

Strony zgodnie postanawiają, że:

- a) dopilnują, by wszelkie przepisy, procedury oraz opłaty były podawane do powszechnej wiadomości, o ile to możliwe, w formie elektronicznej;
- b) będą promować współpracę podmiotów gospodarczych z organami administracji poprzez zastosowanie niearbitralnych i ogólnodostępnych procedur, takich jak protokoły ustaleń oparte na protokołach ogłoszonych przez WCO;
- c) dopilnują, by ich odpowiednie cła i związane z nimi wymogi oraz procedury odpowiadały potrzebom środowiska biznesu, były zgodne z najlepszymi praktykami i w jak najmniejszym możliwym stopniu ograniczały wymianę handlową;
- d) potrzebne są odpowiednio wcześniej przeprowadzane i systematyczne konsultacje z przedstawicielami handlu na temat projektów legislacyjnych oraz procedur celnych i handlowych. W tym celu każda Strona wprowadza odpowiednie mechanizmy regularnych konsultacji pomiędzy administracjami i środowiskiem biznesu;
- e) musi upłynąć wystarczający okres czasu między momentem publikacji, a datą wejścia w życie wszelkich nowych lub zmienionych przepisów, procedur, ceł lub opłat. Strony publikują właściwe komunikaty administracyjne, zawierające wymagania agencji i procedury wjazdowe, godziny pracy i procedury robocze biur celnych w portach i na przejściach granicznych oraz punkty kontaktowe udzielające informacji.

Artykuł 41

Wartość celna

Porozumienie WTO w sprawie stosowania art. VII Porozumienia GATT 1994 określa zasady dotyczące ustalania wartości celnej stosowane w odniesieniu do wymiany handlowej między Stronami. Strony współpracują w celu wypracowania wspólnego podejścia do kwestii dotyczących ustalania wartości celnej.

Artykuł 42

Integracja regionalna w Afryce Zachodniej

1. Strony zgodnie postanawiają przeprowadzić reformy celne, w szczególności harmonizację procedur i przepisów wykonawczych, w celu ułatwienia wymiany handlowej w regionie Afryki Zachodniej.

2. W tym celu Strony uruchamiają ścisłą współpracę między wszystkimi strukturami, których dotyczy wdrożenie odpowiednich międzynarodowych standardów w dziedzinie cel.

Artykuł 43

Współpraca

1. Strony uznają znaczenie współpracy w dziedzinie celnej i ułatwień w handlu dla wykonania niniejszej Umowy.
2. Zgodnie z ust. 6 załącznika D do decyzji Rady Generalnej WTO z dnia 1 sierpnia 2004 r. oraz z zastrzeżeniem postanowień części III Strony zgodnie postanawiają uruchomić odpowiednie programy pomocy technicznej i finansowej, które umożliwią wdrożenie postanowień niniejszego rozdziału, w szczególności w zakresie:
 - a) opracowywania odpowiednich uproszczonych przepisów ustawowych i wykonawczych;
 - b) informowania i zwiększania wiedzy podmiotów gospodarczych, w tym szkolenia pracowników;
 - c) zwiększenia zdolności i zmodernizowania administracji celnej i służb powiązanych oraz stworzenia powiązań między nimi.

Artykuł 44

Środki przejściowe

1. Strony uznają konieczność wprowadzenia środków przejściowych w celu zapewnienia prawidłowego wdrożenia postanowień niniejszego rozdziału.
2. Bez uszczerbku dla zobowiązań w ramach WTO Strona Afryka Zachodnia korzysta z pięcioletniego okresu przejściowego, licząc od momentu wejścia w życie niniejszej Umowy, na wypełnienie obowiązków wynikających z art. 38 ust. 1 lit. b) i d). Okres ten podlega przeglądowi zależnie od wyników reform realizowanych przez Afrykę Zachodnią we współpracy z Unią Europejską.

Artykuł 45

Komitety Specjalny ds. Celnych i Ułatwień w Handlu

1. Strony ustanawiają Komitet Specjalny ds. Celnych i Ułatwień w Handlu składający się z przedstawicieli Stron.
2. Zadania Komitetu Specjalnego ds. Celnych i Ułatwień w Handlu są następujące:
 - a) monitorowanie wykonywania postanowień niniejszego rozdziału, Protokołu w sprawie reguł pochodzenia oraz Protokołu dotyczącego wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych;
 - b) działanie jako forum porozumienia i współpracy w zakresie wszelkich kwestii dotyczących cel, w tym przepisów celnych i procedur celnych, reguł pochodzenia, wartości celnej, klasyfikacji taryfowej, współpracy celnej i wzajemnej pomocy administracyjnej;

- c) rozwijanie współpracy mającej na celu opracowanie, wdrożenie i kontrolę stosowania przepisów celnych i procedur celnych, reguł pochodzenia i wzajemnej pomocy administracyjnej.
3. Komitet Specjalny ds. Celnych i Ułatwień w Handlu zbiera się raz do roku, w terminie i zgodnie z porządkiem obrad uzgodnionym wcześniej przez Strony. W razie potrzeby Strony mogą zdecydować o zorganizowaniu posiedzeń ad hoc.
4. Komitetowi Specjalnemu ds. Celnych i Ułatwień w Handlu przewodniczą naprzemiennie Strony.
5. Komitet Specjalny ds. Celnych i Ułatwień w Handlu składa sprawozdania Wspólnemu Komitetowi UPG.

ROZDZIAŁ 6

ROLNICTWO, RYBOŁÓWSTWO I BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCIOWE

Artykuł 46

Cele

1. Strony uznają, że w regionie Afryki Zachodniej sektory rolnictwa, w tym hodowli, oraz rybołówstwa stanowią znaczący udział w PKB, odgrywają pierwszorzędną rolę w walce z brakiem bezpieczeństwa żywnościowego i zapewniają dochód i zatrudnienie większej części aktywnej populacji.
2. Niniejsza Umowa, poprzez swoje skutki gospodarcze i handlowe, oraz działania Programu rozwojowego w ramach umowy o partnerstwie gospodarczym, będzie przyczyniać się do zwiększenia produktywności, konkurencyjności i różnicowania produkcji w sektorze rolnictwa i rybołówstwa. Będzie również ułatwiać rozwój sektora przetwórczego i wzrost handlu produktami rolnymi, żywnościowymi i rybnymi między Stronami, w spójności ze zrównoważonym zarządzaniem zasobami naturalnymi.
3. Strony uznają istnienie niewykorzystanego potencjału rolnego w regionie Afryki Zachodniej i konieczność wspierania wdrażania krajowej i regionalnej polityki rolnej, w ramach polityki współpracy wdrażanej przez obie Strony zgodnie z postanowieniami części III niniejszej Umowy.
4. Strony uznają, że zasoby rybołówstwa, zasoby biologiczne i morskie mają duże znaczenie dla Unii Europejskiej i Afryki Zachodniej, a rzeczywiste zagrożenie wyczerpania zasobów, w szczególności w wyniku połowów przemysłowych, narzuca konieczność promowania zrównoważonego zarządzania zasobami rybnymi i wodnymi.
5. Strony uznają zatem, że łowiska i ekosystemy morskie państw Afryki Zachodniej są złożone, biologicznie zróżnicowane i wrażliwe oraz że ich eksploatacja powinna uwzględnić te czynniki poprzez skuteczną ochronę i gospodarowanie zasobami rybołówstwa i związanymi z nimi ekosystemami, w oparciu o rzetelne ekspertyzy naukowe i zasadę ostrożności określoną w Kodeksie odpowiedzialnego rybołówstwa Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO).
6. Strony uznają również gospodarcze i społeczne znaczenie działań związanych z rybołówstwem oraz wykorzystywaniem żywych zasobów morskich państw Afryki Zachodniej i potrzebę maksymalizacji czerpanych z nich korzyści w zakresie

bezpieczeństwa żywności, zatrudnienia, ograniczania ubóstwa, zwiększenia przychodów oraz społecznej stabilności społeczności rybackich.

7. Strony uznają, że zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego ludności oraz podniesienie poziomu życia w środowisku wiejskim stanowi podstawowy czynnik ograniczania ubóstwa, który powinien się wpisywać w rozszerzoną perspektywę zrównoważonego rozwoju milenijnych celów rozwoju. Strony zgodnie postanawiają również wspólnie podejmować wysiłki, aby zapobiegać wszelkim przerwom w dostawach na rynkach produktów rolnych i żywnościowych w Afryce Zachodniej.
8. Unia Europejska zobowiązuje się wspierać w ramach swoich polityk, w tym polityki rybołówstwa, rozwijanie przez państwa Afryki Zachodniej skutecznego systemu nadzoru i kontroli nad rybołówstwem.
9. Strony zgodnie postanawiają, że dla regionu duże znaczenie ma uruchomienie polityk umożliwiających zwiększenie korzyści z rybołówstwa na rzecz ludności regionu Afryki Zachodniej.
10. Aby osiągnąć cele wymienione w niniejszym artykule, Strony w pełni uwzględniają różnorodność gospodarczą, społeczną i środowiskową oraz potrzeby i strategie rozwojowe Strony Afryki Zachodniej.

Artykuł 47

Bezpieczeństwo żywnościowe

Jeśli wykonanie postanowień niniejszej Umowy powoduje w Stronie Afryce Zachodniej problemy z dostępnością żywności lub innych produktów niezbędnych do zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego lub powoduje takie ryzyko, Strona Afryka Zachodnia lub jedno z państw Afryki Zachodniej może wprowadzić odpowiednie środki zgodnie z procedurami ustanowionymi w art. 22.

Artykuł 48

Współpraca w dziedzinie rolnictwa i bezpieczeństwa żywności

1. Współpraca w dziedzinie rolnictwa i bezpieczeństwa żywności prowadzona jest na podstawie art. 53 i 69 umowy z Kotonu. Strony zgodnie postanawiają, że postanowienia umowy z Kotonu odnoszące się do niniejszego rozdziału i niniejszej Umowy będą wdrażane w uzupełniający i wzajemnie wzmacniający się sposób.
2. Aby zapewnić Afryce Zachodniej bezpieczeństwo żywnościowe i propagować zrównoważone rolnictwo, Strony, zgodnie z postanowieniami części III, analizują wszelkie możliwości współpracy, przede wszystkim zmierzającej do:
 - a) ułatwienia realizacji programów nawadniania i programów z zakresu gospodarki wodnej;
 - b) ułatwienia postępu technicznego, innowacji i dywersyfikacji w sektorze rolnictwa;
 - c) rozpowszechnienia wykorzystywania w rolnictwie środków produkcji przyjaznych środowisku;
 - d) rozwijania działalności badawczej w celu produkcji ulepszonych materiałów siewnych, a także ich wykorzystywania przez ludność rolniczą;
 - e) wypracowania zintegrowanego systemu rolnictwa i hodowli;

- f) poprawy składowania i przechowywania produktów rolnych;
 - g) wzmocnienia wspierająco-doradczej roli państwa w stosunku do podmiotów prywatnych;
 - h) wzmocnienia systemów rolnych;
 - i) poprawy jakości dróg dojazdowych w celu usprawnienia zbiorów oraz obrotu produktami rolnymi;
 - j) doskonalenia systemów ostrzegania służących zapobieganiu kryzysom;
 - k) udziału w rozwijaniu giełd regionalnych w celu poprawy centralizacji informacji na temat regionalnej dostępności produktów spożywczych;
 - l) ułatwiania kontraktacji z partnerami z Unii Europejskiej, na przykład w zakresie podaży produktów ekologicznych;
 - m) poszukiwania nowych możliwości rozwoju i wywozu produktów, na który jest wysoki popyt międzynarodowy;
 - n) ułatwiania reformy prawa własności w celu zwiększenia pewności prawa w stosunku do rolników i promowania rozwoju skutecznego rolnictwa i uruchamiania kredytów na rzecz prywatnych inwestycji w sektorze rolnym.
3. Strony zgodnie postanawiają, że wyjątkowe sytuacje niedoboru żywności mogą wymagać wdrożenia szczególnych jednorazowych programów pomocy żywnościowej na rzecz krajów, w których taka sytuacja zaistniała. Niezależnie od tego programy te nie mogą w żaden sposób powodować zagrożenia dla polityki bezpieczeństwa żywnościowego obowiązującej w państwie, które będzie beneficjentem pomocy.
4. W celu zmniejszenia potencjalnych negatywnych skutków wprowadzenia pomocy żywnościowej w regionie Afryki Zachodniej, obie Strony zobowiązują się do ułatwiania trójstronnych mechanizmów pomocy żywnościowej, które wspierają wprowadzanie do obrotu lokalnych produktów rolnych.
5. Strony podkreślają znaczenie sektora rolnego dla gospodarki i bezpieczeństwa żywnościowego w Afryce Zachodniej, a także w szczególności wrażliwość tych sektorów, które są zależne od rynków międzynarodowych. Każda ze Stron zapewnia przejrzystość polityki i wewnętrznych środków wsparcia. W tym celu Unia Europejska regularnie właściwymi kanałami przekazuje Afryce Zachodniej sprawozdania na temat tych środków, w których wskazuje podstawę prawną, formę pomocy i odpowiadające jej kwoty środków. Na wniosek jednej ze Stron Strony mogą wymieniać informacje dotyczące wszelkich środków z zakresu polityki rolnej.
6. Unia Europejska zobowiązuje się nie stosować subsydiów wywozowych wobec produktów rolnych wywożonych do Afryki Zachodniej.
7. W celu wdrożenia współpracy w dziedzinie rolnictwa i bezpieczeństwa żywnościowego, Strony powołują mechanizm stałego dialogu na temat wszystkich dziedzin, o których mowa w niniejszym artykule. Zasady tego dialogu zostaną określone za porozumieniem Stron.

Artykuł 49

Współpraca w dziedzinie rybołówstwa

1. W celu rozwijania i promowania współpracy w dziedzinie rybołówstwa, zgodnie z postanowieniami części III, Strony zobowiązują się do:
- a) współpracy w zakresie zrównoważonego zarządzania zasobami rybnymi regionu Afryki Zachodniej i stosowania zasady ostrożności przy określaniu zrównoważonego poziomu połowów i warunków dostępu do zasobów rybnych, jakie muszą być przestrzegane, aby zapobiec nadmiernej eksploatacji zasobów i negatywnym skutkom dla środowiska i ekosystemu;
 - b) wspierania poprawy potencjału dostaw i konkurencyjności produktów rybołówstwa. W tym celu Unia Europejska zobowiązuje się do pomocy państwom członkowskim w regionie w wypełnianiu wymogów związanych ze stosowaniem środków sanitarnych i fitosanitarnych, a także do rozwijania regionalnego rynku produktów rybołówstwa;
 - c) promowania inwestycji i dostępu do finansowania w celu podniesienia produktywności przedsiębiorstw z sektora rybołówstwa w regionie;
 - d) współpracy w zakresie zrównoważonej gospodarki tradycyjnym łodziowym rybołówstwem przybrzeżnym oraz opracowania i wdrażania polityki rozwoju akwakultury w Afryce Zachodniej;
 - e) opracowania i zaproponowania minimalnych środków, których muszą przestrzegać statki rybackie, w celu lepszego nadzoru i kontroli ich działalności;
 - f) podjęcia wspólnych wysiłków w celu poprawy środków mających na celu zapobieganie nielegalnym, nieraportowanym i nieuregulowanym połowom (NNN) oraz ich wyeliminowanie, oraz w celu podjęcia właściwych działań w tej dziedzinie. W tym kontekście Strony zobowiązują się do wprowadzenia wszelkich koniecznych środków, aby doprowadzić do zaprzestania nielegalnych połowów i zapobiegać im, bez uszczerbku dla wszelkich innych działań, które uznają za stosowne;
 - g) wprowadzenie satelitarnego systemu monitorowania statków (VMS) dla całej Afryki Zachodniej; wszystkie państwa Afryki Zachodniej będą wykorzystywać zgodny system VMS;
 - h) oprócz obowiązkowego zgodnego systemu VMS cała Afryka Zachodnia zobowiązuje się do opracowania wspólnie z Unią Europejską innych mechanizmów w celu zapewnienia skutecznej polityki kontroli i nadzoru;
 - i) uproszczenia procedur i warunków identyfikowalności i certyfikacji produktów rybołówstwa eksportowanych na rynek Unii Europejskiej;
 - j) poprawy i wzmocnienia mechanizmów i przepisów w dziedzinie kontroli, nadzoru i monitorowania rybołówstwa w celu zwalczania nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów, w tym wprowadzania minimalnych środków, których muszą przestrzegać statki rybackie, w celu lepszego nadzoru i kontroli ich działalności;
 - k) umożliwienia wprowadzenia odpowiednich środków ochrony opartych na naukowych zaleceniach i konsultacjach z zainteresowanymi Stronami, w tym z Unią Europejską, na wypadek zagrożenia dla zrównoważonego zarządzania zasobami rybnymi i wodnymi w regionie;

- l) nasilenia badań naukowych dotyczących stanu zasobów rybnych w regionie Afryki Zachodniej;
- m) poprawy i wzmocnienia systemu informacji i przetwarzania danych statystycznych na temat rybołówstwa, w szczególności gatunków migrujących;
- n) poprawy współpracy we wszystkich dziedzinach wspólnego zainteresowania związanych z rybołówstwem.

Artykuł 50

Integracja regionalna

1. Strony uznają, że ściślejsza integracja rynków i sektorów rolnych i żywnościowych między państwami Afryki Zachodniej za pomocą stopniowego zniesienia barier i przyjęcia właściwych przepisów, przyczyni się do pogłębienia procesu integracji regionalnej i osiągnięcia celów niniejszego rozdziału.
2. Strony dążą, zgodnie z postanowieniami części III i Programem rozwojowym w ramach umowy o partnerstwie gospodarczym (PAPED), do opracowania i wdrożenia regionalnych polityk sektorowych dotyczących rolnictwa i rybołówstwa oraz do poprawy skuteczności rynków regionalnych w sektorze rolnictwa i rybołówstwa.

Artykuł 51

Wymiana informacji i konsultacje w dziedzinie rolnictwa i rybołówstwa

1. Strony zgodnie postanawiają, że będą wymieniać doświadczenia, informacje i najlepsze praktyki oraz przeprowadzać konsultacje we wszystkich kwestiach związanych z dążeniem do osiągnięcia celów niniejszego rozdziału i istotnych dla handlu pomiędzy Stronami.
2. Strony zgodnie postanawiają, że taki dialog będzie szczególnie użyteczny w następujących obszarach:
 - a) wymiana informacji na temat produkcji rolnej, konsumpcji i handlu oraz na temat rozwoju rynku dla produktów rolnych i produktów rybołówstwa;
 - b) wymiana informacji na temat polityki rolnej, przepisów ustawowych i wykonawczych w dziedzinie rolnictwa, rozwoju obszarów wiejskich i rybołówstwa;
 - c) dialog na temat przekształceń politycznych i instytucjonalnych niezbędnych do wzmocnienia przemian w sektorze rolnictwa i rybołówstwa, jak również opracowania i wdrożenia polityki regionalnej w zakresie rolnictwa, żywności, rozwoju obszarów wiejskich i rybołówstwa w dążeniu do integracji regionalnej;
 - d) wymiana opinii na temat nowych technologii, polityk i środków kontroli jakości;
 - e) wymiana opinii w celu lepszego poznania i śledzenia prywatnych norm obowiązujących w Unii Europejskiej.

CZĘŚĆ III

WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE WYKONANIA POSTANOWIEŃ DOTYCZĄCYCH ROZWOJU ORAZ W ZAKRESIE OSIĄGNIĘCIA CELÓW UMOWY O PARTNERSTWIE GOSPODARCZYM

Artykuł 52

Cele

1. W ramach niniejszej Umowy Strony zobowiązują się do wzmocnienia współpracy i wspólnie podejmują się wdrażania UPG i osiągnięcia jej celów. Unia Europejska zobowiązuje się do wspierania Strony Afryki Zachodniej w zakresie wdrażania UPG jako czynnika wzrostu.
2. Wspólne zobowiązanie Stron wpisuje się w perspektywę rozwoju regionu Afryki Zachodniej i przyczynia się do osiągnięcia celów wyznaczonych w części I niniejszej Umowy. W tym celu Strony uznają, że poprawa dostępu do rynku Unii Europejskiej nie stanowi wystarczającego warunku do osiągnięcia przez Afrykę Zachodnią korzyści z integracji ze światowym handlem. W związku z tym Strony zobowiązują się do wdrożenia skutecznych środków, które w regionie Afryki Zachodniej przyczynią się do stworzenia trwałej, konkurencyjnej i zróżnicowanej podstawy gospodarki, pogłębienia integracji gospodarczej i dostosowania do nowego kontekstu stworzonego przez niniejszą Umowę w celu osiągania korzyści z partnerstwa gospodarczego.

Artykuł 53

Zasady

1. Strony zgodnie postanawiają prowadzić współpracę mającą na celu pomoc Afryce Zachodniej, poprzez wsparcie techniczne i finansowe, w działaniach na rzecz realizacji zobowiązań podjętych w ramach niniejszej Umowy. Współpraca ma również na celu pomoc Afryce Zachodniej w zniesieniu przeszkód, które ograniczają zróżnicowanie i wzrost produkcji, na drodze do zwiększenia handlu wewnątrzregionalnego i czerpania korzyści z otwarcia rynku europejskiego. Strony zobowiązują się do wdrażania Programu UPG na rzecz rozwoju (PAPED) w celu zapewnienia osiągnięcia celów niniejszej Umowy. W związku z tym postanowienia umowy z Kotonu dotyczące współpracy i integracji gospodarczej i regionalnej zostaną wdrożone w celu maksymalizacji korzyści płynących z niniejszej Umowy.
2. Strony zgodnie postanawiają zachować spójność między współpracą na rzecz rozwoju a międzynarodowymi zobowiązaniami Stron w dziedzinie zrównoważonego rozwoju i regionalnymi strategiami w zakresie rozwoju.
3. Nowy system handlu ustanowiony przez niniejszą Umowę i zobowiązania podjęte w ramach współpracy na rzecz rozwoju uzupełniają się i wspólnie przyczyniają się do osiągnięcia celów Umowy w zakresie rozwoju. Zgodnie z art. 2 ust. 4 niniejszej Umowy nowy system handlu opiera się na wzajemności, uwzględnia różnice w poziomie rozwoju i ustanawia specjalne i zróżnicowane traktowanie, a także stopniową i asymetryczną liberalizację na korzyść Afryki Zachodniej.
4. Strony zgodnie postanawiają również, że postanowienia niniejszej części nie powinny być interpretowane jako przeszkoda dla Afryki Zachodniej w dalszym dążeniu do osiągnięcia wzrostu i rozwoju, wdrażania polityki i integracji regionalnej.

Artykuł 54

Zasady finansowania

1. Unia Europejska zobowiązuje się wspierać działania i projekty związane z postanowieniami Umowy dotyczącymi rozwoju. Finansowanie Unii Europejskiej² dotyczące współpracy na rzecz rozwoju między Afryką Zachodnią a Unią Europejską wspierające wykonywanie niniejszej Umowy, odbywa się:
 - a) zgodnie z zasadami i odpowiednimi procedurami, określonymi w umowie z Kotonu, w szczególności procedurami programowania Europejskiego Funduszu Rozwoju;
 - b) w ramach odpowiednich instrumentów finansowanych z budżetu ogólnego Unii Europejskiej;
 - c) w ramach innych mechanizmów finansowych, które zostaną powołane na wypadek wygaśnięcia umowy z Kotonu.
2. Państwa Członkowskie Unii Europejskiej zobowiązują się wspólnie wspierać, poprzez odpowiednie własne polityki i instrumenty rozwoju, włącznie z pomocą dla handlu, działania na rzecz rozwoju przyczyniające się do regionalnej współpracy gospodarczej oraz do wykonania niniejszej Umowy, zarówno na szczeblu krajowym, jak i regionalnym, zgodnie z zasadami komplementarności, koordynacji i skuteczności pomocy.
3. Unia Europejska i jej Państwa Członkowskie zobowiązują się do przekazywania finansowania na rzecz wykonania postanowień Umowy dotyczących rozwoju przez okres odpowiadający co najmniej okresowi liberalizacji handlu przez Afrykę Zachodnią w ramach niniejszej Umowy, zgodnie z instrumentami finansowymi, przepisami Stron oraz zasadami określonymi w art. 2 niniejszej Umowy.
4. Unia Europejska i jej Państwa Członkowskie zobowiązują się do wspierania Afryki Zachodniej w uruchomieniu dodatkowych środków na finansowanie wykonania postanowień Umowy dotyczących rozwoju od innych darczyńców.

Artykuł 55

Program UPG na rzecz rozwoju

W ramach pomocy dla działań w regionie zmierzających do zapewnienia rozwoju Strony podejmują działania finansowe i techniczne konieczne do wdrożenia Programu UPG na rzecz rozwoju (PAPED) i osiągnięcia jego celów, zgodnie z postanowieniami art. 54, w celu urzeczywistnienia postanowień niniejszej Umowy dotyczących rozwoju.

Artykuł 56

Cele programu PAPED

1. Program UPG na rzecz rozwoju wpisuje się w długofalową wizję zmierzającą do osiągnięcia celów Umowy w dziedzinie rozwoju. Jego ogólnym celem jest zbudowanie konkurencyjnej gospodarki regionalnej, harmonijnie zintegrowanej z gospodarką światową oraz stymulującej wzrost i zrównoważony rozwój. Istnieje spójność między programem PAPED i programem pomocy na rzecz handlu w

² Z wyłączeniem państw członkowskich.

regionie Afryki Zachodniej, a także regionalnymi strategiami na rzecz rozwoju gospodarczego i sektorowego w tym regionie.

2. Szczegółowy cel programu PAPED polega na umożliwieniu Afryce Zachodniej czerpania pełnych korzyści z możliwości oferowanych przez UPG i sprostania kosztom dostosowania oraz wyzwaniom związanym z wdrażaniem Umowy.
3. W tym celu program przyczynia się do:
 - a) osiągnięcia szybkiego zrównoważonego wzrostu gospodarczego przyczyniającego się do tworzenia miejsc pracy i trwałego rozwoju gospodarczego oraz ograniczenia ubóstwa w regionie Afryki Zachodniej;
 - b) większego zróżnicowania i konkurencyjności gospodarek w regionie Afryki Zachodniej;
 - c) wzrostu produkcji i dochodów ludności;
 - d) pogłębienia procesu integracji regionalnej i zwiększenia handlu wewnątrzregionalnego;
 - e) zwiększenia udziału rynku Afryki Zachodniej w rynku europejskim poprzez między innymi, poprawę dostępu do rynku;
 - f) promowania inwestycji w Afryce Zachodniej, partnerstwa między sektorami prywatnymi w Unii Europejskiej a Afryką Zachodnią i poprawy otoczenia biznesowego w Afryce Zachodniej.

Artykuł 57

Cele programu PAPED

Obszary działań programu PAPED zorganizowane są wokół pięciu osi:

- a) dywersyfikacji i wzrostu zdolności produkcyjnych;
- b) rozwoju wymiany handlowej w obrębie regionu i ułatwienia dostępu do rynków międzynarodowych;
- c) poprawy i wzmocnienia krajowej i regionalnej infrastruktury handlowej;
- d) wprowadzenia niezbędnych dostosowań oraz uwzględnienia pozostałych potrzeb związanych z handlem;
- e) wdrożenia i monitorowania UPG przez region Afryki Zachodniej.

Artykuł 58

Zasady wdrażania programu PAPED

1. Program UPG na rzecz rozwoju objęty jest protokołem, który stanowi integralną część Umowy jako załącznik F. Zasady wdrażania programu zostaną zdefiniowane w tym protokole.
2. Program PAPED jest realizowany na orientacyjnej podstawie ogólnego planu działań, któremu towarzyszy oszacowanie kosztów, harmonogram realizacji i wskaźniki służące ocenie wdrażania. Realizacja orientacyjnej podstawy ogólnego planu działań podlega zobowiązaniom finansowym ze strony Unii Europejskiej i jej Państw Członkowskich, zgodnie z postanowieniami art. 54.

3. Strony dokonują oceny programu PAPED w uzgodnionych przez siebie odstępach czasowych. Program PAPED podlega regularnemu przeglądowi na podstawie wyników osiągniętych przy jego realizacji i skutków niniejszej Umowy. W tym celu mechanizm oparty na wspólnie uzgodnionych wskaźnikach umożliwia trwały nadzór nad wdrożeniem programu i oceny skutków.
4. W ramach wspólnej oceny, o której mowa w ust. 3, Strony dążą do osiągnięcia synergii z jednej strony poprzez rytm wdrażania zobowiązań podjętych przez Afrykę Zachodnią, a z drugiej strony wyniki osiągnięte poprzez wdrażania działań i programów w ramach programu PAPED, w tym uruchomienia środków na jego finansowanie, a także poprawę konkurencyjności i zdolności produkcyjnych w regionie. Strony wprowadzają, w ramach Wspólnego Komitetu UPG, środki zgodne z postanowieniami niniejszej Umowy, przede wszystkim art. 54, w celu zwiększenia tej synergii.

Artykuł 59

Pomoc we wdrażaniu zasad

Strony zgadzają się, że wdrażanie zasad związanych z handlem, w obszarach współpracy wyszczególnionych w poszczególnych rozdziałach niniejszej Umowy, przyczynia się w sposób istotny do osiągnięcia celów niniejszej Umowy. Współpraca w tym zakresie realizowana jest na warunkach określonych w art. 54.

Artykuł 60

Dostosowania fiskalne

1. Strony uznają znaczenie wyzwania, jakie może stanowić dla Afryki Zachodniej przewidziane w niniejszej Umowie zniesienie lub znaczne zmniejszenie ceł i postanawiają nawiązać w tej dziedzinie dialog i współpracę.
2. Mając na uwadze uzgodniony przez Strony w niniejszej Umowie harmonogram liberalizacji ceł, Strony postanawiają nawiązać pogłębiony dialog na temat środków dostosowań fiskalnych, jakie należy wprowadzić, aby zagwarantować równowagę budżetową państw w regionie Afryki Zachodniej.
3. Afryka Zachodnia zobowiązuje się przeprowadzić reformę podatkową w kontekście transformacji fiskalnej spowodowanej liberalizacją. Unia Europejska zobowiązuje się dostarczać Afryce Zachodniej pomoc w zakresie wdrażania tych reform. W kontekście tych reform Unia Europejska zobowiązuje się przekazać środki finansowe na pokrycie skutków podatkowych netto uzgodnionych przez Strony, odnoszących się do okresu liberalizacji ceł.

Artykuł 61

Instrumenty

1. W kontekście wdrażania postanowień części III niniejszej Umowy Strony zgodnie postanawiają ustanowić:
 - a) centrum monitorowania konkurencyjności;
 - b) fundusz regionalny UPG.

2. Centrum monitorowania konkurencyjności jest jednym z instrumentów monitorowania i oceny utworzonych niniejszą Umową. Stosuje on wyraźne wskaźniki monitorowania i oceny skutków UPG. Wskaźniki zostaną określone w momencie podpisania Umowy.
3. Strony uznają znaczenie regionalnych mechanizmów finansowania. Fundusz regionalny UPG jest najważniejszym instrumentem finansowania programu UPG na rzecz rozwoju. Jest to najważniejszy instrument przekazywania pomocy Unii Europejskiej i jej Państw Członkowskich.
4. Fundusz regionalny UPG powoływany jest przez państwa regionu i na ich rzecz w celu przekazywania finansowania na poziomie regionalnym, a w razie potrzeby również na poziomie państwowym, a także w celu skutecznego wdrożenia środków wspomagających niniejszą Umowę.
5. Unia Europejska i jej Państwa Członkowskie zobowiązują się przekazywać pomoc albo poprzez mechanizmy finansowania właściwe dla regionu, albo poprzez mechanizmy wybrane przez kraje-sygnatariuszy niniejszej Umowy, Mechanizmy te zostaną uruchomione z poszanowaniem zasad skuteczności pomocy określonych w deklaracji paryskiej, w dążeniu do zagwarantowania łatwego, skutecznego i szybkiego wdrażania pomocy. Strony mogą uzgodnić inne mechanizmy lub sposoby finansowania.
6. Szczegółowy sposób działania obu instrumentów, o których mowa w ust. 1, zostanie określony przez Wspólny Komitet UPG.

CZĘŚĆ IV

ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU SPORÓW I ROZSTRZYGANIE SPORÓW

ROZDZIAŁ 1

CEL, ZAKRES STOSOWANIA I STRONY

Artykuł 62

Cel

Celem niniejszej części Umowy jest ustanowienie metod zapobiegania sporom i rozstrzygania sporów, które mogą powstać między Stronami, w sposób umożliwiający Stronom wypracowywanie satysfakcjonujących rozwiązań.

Artykuł 63

Zakres stosowania

1. Niniejsza część ma zastosowanie do sporów dotyczących interpretacji oraz stosowania niniejszej Umowy, z zastrzeżeniem postanowień art. 20 i 21.
2. Niezależnie od postanowień ust. 1 procedura określona w art. 98 umowy z Kotonu ma zastosowanie w przypadku sporów dotyczących finansowania współpracy na rzecz rozwoju.

Artykuł 64

Strony sporu

1. Unię Europejską i jej Państwa Członkowskie uznaje się za jedną stronę na potrzeby zapobiegania sporom oraz rozwiązywania sporów wynikających ze stosowania niniejszej Umowy.
2. ECOWAS, UEMOA i wszystkie państwa Afryki Zachodniej, w tym Mauretanię, uznaje się za jedną stronę na potrzeby zapobiegania sporom oraz rozwiązywania sporów wynikających ze stosowania niniejszej Umowy.

ROZDZIAŁ 2

ZAPOBIEGANIE POWSTAWIANIU SPORÓW: KONSULTACJE I MEDIACJE

Artykuł 65

Konsultacje

1. Strony dokładają starań, by rozwiązać wszelkie spory, o których mowa w art. 63, poprzez podejmowanie konsultacji prowadzonych w dobrej wierze w celu osiągnięcia satysfakcjonującego dla wszystkich rozwiązania.
2. O przeprowadzenie konsultacji wnosi się informując drugą Stronę na piśmie, którego kopia zostaje przesłana Wspólnemu Komitetowi UPG i w którym określa się przedmiotowy środek oraz wskazuje postanowienia Umowy, z którym w opinii Strony środek ten jest sprzeczny.
3. Konsultacje przeprowadza się w ciągu 40 dni od daty złożenia takiego wniosku. Konsultacje uznaje się za zakończone w ciągu 60 dni od daty złożenia wniosku, chyba że obie Strony postanawiają je kontynuować. Wszystkie informacje ujawnione podczas konsultacji są poufne.
4. Konsultacje w nagłych przypadkach, w szczególności tych dotyczących towarów nietrwałych lub sezonowych, przeprowadza się w ciągu 15 dni od daty złożenia wniosku i uznaje się za zakończone w ciągu 30 dni od daty złożenia wniosku.
5. Przy zapobieganiu powstawaniu sporów i na wszystkich etapach procedury rozwiązywania sporów Unia Europejska przykłada szczególną wagę do sytuacji, problemów i szczególnych interesów państw Afryki Zachodniej i całego regionu.
6. Jeśli w terminie określonym w ust. 3 lub 4, konsultacje nie odbyły się, lub po ich zakończeniu nie osiągnięto satysfakcjonującego dla wszystkich rozwiązania, wówczas Strona wnosząca zarzut może skorzystać z procedury arbitrażowej, przewidzianej w niniejszej Umowie.

Artykuł 66

Mediacja

1. Jeśli w wyniku konsultacji nie osiągnięto satysfakcjonującego dla wszystkich rozwiązania, wówczas Strony mogą, za obopólną zgodą, odwołać się do mediatora. O ile Strony nie postanowią inaczej, zakres objęty mediacjami ogranicza się do sprawy, której dotyczył wniosek o konsultacje.
2. O ile Strony sporu nie wyznaczą osoby mediatora w ciągu 10 dni od daty złożenia wniosku o mediację, przewodniczący Wspólnego Komitetu UPG lub jego zastępca,

na wniosek Strony zgłaszającej zastrzeżenia, wyznacza mediatora w drodze losowania spośród grona osób figurujących na liście, o której mowa w art. 83, niebędących obywatelami żadnej ze Stron. Wyboru dokonuje się w ciągu 20 dni od daty porozumienia w sprawie złożenia wniosku o mediację oraz w obecności przedstawiciela każdej ze Stron.

3. Mediator zwołuje spotkanie ze Stronami najpóźniej w ciągu 30 dni od swego wyznaczenia. Mediator otrzymuje oświadczenia od Stron nie później niż 15 dni przed spotkaniem i wydaje opinię nie później niż 45 dni od swego wyznaczenia.
4. Opinia mediatora może zawierać jedno lub więcej zaleceń dotyczących sposobu rozstrzygnięcia sporu, zgodnych z postanowieniami, o których mowa w art. 63. Opinia mediatora ma charakter niewiążący.
5. Strony mogą porozumieć się w sprawie zmiany terminów określonych w ust. 3. Mediator może również podjąć decyzję o zmianie tych terminów na wniosek jednej ze Stron lub z własnej inicjatywy, uwzględniając szczególne trudności, jakie napotyka dana Strona lub ze względu na złożony charakter sprawy.
6. Postępowanie mediacyjne, a w szczególności wszystkie ujawnione informacje oraz stanowiska, jakie Strony zajęły podczas postępowania, są poufne.

ROZDZIAŁ 3

PROCEDURY ROZSTRZYGANIA SPORÓW

Sekcja I – Procedura arbitrażowa

Artykuł 67

Wszczęcie procedury arbitrażowej

1. W przypadku, gdy Stronom nie uda się rozstrzygnąć sporu w drodze konsultacji przewidzianych w art. 65 lub w drodze mediacji przewidzianej w art. 66, Strona wnosząca zarzut może złożyć wniosek o powołanie zespołu arbitrażowego.
2. Wniosek o powołanie zespołu arbitrażowego kierowany jest na piśmie do Strony, przeciwko której wniesiono zarzut, i do Wspólnego Komitetu UPG. W swoim wniosku Strona wnosząca zarzut wskazuje sytuację lub środek będący przedmiotem sporu i określa przyczyny, dla których uważa, że dana sytuacja lub środek pozostają w sprzeczności z postanowieniami niniejszej Umowy.

Artykuł 68

Powołanie zespołu arbitrażowego

1. W skład organu arbitrażowego wchodzi trzech arbitrów.
2. W ciągu 10 dni od daty złożenia do Wspólnego Komitetu UPG wniosku o powołanie zespołu arbitrażowego Strony konsultują się w celu osiągnięcia porozumienia co do jego składu.
3. Jeżeli Strony nie są w stanie porozumieć się w tej kwestii w terminie wyznaczonym w ust. 2, jedna ze Stron może zwrócić się do przewodniczącego Wspólnego Komitetu UPG, by ten samodzielnie lub za pośrednictwem osoby przez siebie delegowanej wyznaczył wszystkich trzech członków zespołu arbitrażowego w drodze losowania spośród listy kandydatów ustanowionej na mocy art. 83 – jednego

członka spośród osób zaproponowanych przez Stronę wnoszącą zarzut, jednego spośród osób zaproponowanych przez Stronę, przeciwko której wniesiono zarzut, i jednego spośród osób wytypowanych przez Strony na stanowisko przewodniczącego. Jeżeli Strony porozumieją się co do jednego lub większej liczby członków zespołu arbitrażowego, pozostałych członków wyznacza się według tej samej procedury.

4. Przewodniczący Wspólnego Komitetu UPG lub jego zastępca dokonuje wyboru rozjemców w drodze losowania w obecności przedstawicieli Stron w terminie pięciu (5) dni od otrzymania wniosku, o którym mowa w ust. 3. Termin i godzinę losowania podaje się do wiadomości Stron. Niestawienie się przedstawiciela jednej ze Stron na takie wezwane nie narusza ważności losowania.
5. Za datę powołania zespołu arbitrażowego uznaje się dzień wyznaczenia trzech arbitrów.
6. Zasady zwrotu kosztów ponoszonych przez arbitrów określa regulamin postępowania.

Artykuł 69

Sprawozdanie wstępne organu arbitrażowego

Zespół arbitrażowy przekazuje Stronom sprawozdanie wstępne zawierające zarówno część opisową, jak ustalenia i wnioski zespołu, nie później niż w ciągu 120 dni od daty jego powołania. W terminie 15 dni od przekazania wstępnego sprawozdania, każda ze Stron może złożyć do zespołu arbitrażowego pisemne komentarze dotyczące szczegółowych aspektów sprawozdania.

Artykuł 70

Decyzja zespołu arbitrażowego

1. Zespół arbitrażowy powiadamia Strony i Wspólny Komitet UPG o swojej decyzji w terminie 150 dni od daty swego powołania. Jeżeli zespół uzna, że nie zdoła dotrzymać tego terminu, przewodniczący zespołu arbitrażowego zobowiązany jest powiadomić o tym na piśmie Strony oraz Wspólny Komitet UPG, podając przyczyny opóźnienia oraz przewidywany termin zakończenia prac. Bez względu na okoliczności decyzję należy wydać nie później niż w ciągu 180 dni od daty powołania zespołu.
2. W nagłych wypadkach, włączając w to przypadki związane z towarami nietrwałymi i sezonowymi, zespół arbitrażowy dokłada wszelkich starań, aby wydać decyzję w ciągu 75 dni od daty jego powołania. Bez względu na okoliczności decyzję należy wydać nie później niż w ciągu 90 dni od daty powołania zespołu. W ciągu 10 dni od daty powołania zespół może on wydać decyzję wstępną, w której stwierdzi pilny charakter sprawy.
3. Każda ze Stron może złożyć do zespołu arbitrażowego wniosek o wydanie zaleceń co do sposobu, w jaki Strona, przeciwko której wniesiono zarzut, może przywrócić zgodność z postanowieniami Umowy.

Sekcja II – Wykonanie decyzji

Artykuł 71

Wykonanie decyzji zespołu arbitrażowego

Każda ze Stron wprowadza wszelkie środki konieczne do wykonania decyzji zespołu arbitrażowego, a Strony dążą do uzgodnienia terminu na wykonanie tej decyzji.

Artykuł 72

Rozsądny termin wykonania decyzji

1. Nie później niż 30 dni po przekazaniu Stronom decyzji zespołu arbitrażowego, Strona, do której skierowana jest decyzja, powiadamia Stronę wnoszącą zarzut oraz Wspólny Komitet UPG, ile czasu potrzebuje na wykonanie decyzji („rozsądny termin”).
2. Jeżeli Strony nie mogą się porozumieć co do rozsądnego terminu wykonania decyzji zespołu arbitrażowego, Strona skarżąca składa do zespołu arbitrażowego w ciągu 20 dni od powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, pisemny wniosek o ustalenie długości tego rozsądnego terminu. Wniosek przekazywany jest drugiej Stronie i Wspólnemu Komitetowi UPG. Zespół arbitrażowy powiadamia Strony oraz Wspólny Komitet UPG o swojej decyzji w terminie 30 dni.
3. Na potrzeby ustalenia rozsądnego terminu zespół arbitrażowy bierze pod uwagę okres czasu niezbędny Stronie, do której skierowano decyzję, do przedsięwzięcia w zwykłych okolicznościach środków prawnych lub administracyjnych porównywalnych do tych, które Strona ta określiła jako niezbędne do wykonania decyzji. Każda ze Stron może oszacować czas niezbędny do przedsięwzięcia takich środków. Zespół arbitrażowy bierze również pod uwagę możliwe do wykazania przeszkody, które mogą mieć wpływ na przedsięwzięcie niezbędnych środków przez Stronę, do której skierowano decyzję.
4. Jeżeli zespół arbitrażowy w pierwotnym składzie lub niektórzy jego członkowie nie mogą zebrać się ponownie, stosuje się procedurę określoną w art. 68. Termin przekazania decyzji wynosi 45 dni od daty złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 2.
5. Rozsądny termin może zostać przedłużony za porozumieniem Stron.

Artykuł 73

Przegląd środków przedsięwziętych w celu wykonania decyzji organu arbitrażowego

1. Strona, do której skierowano decyzję, przed upływem rozsądnego terminu powiadamia drugą Stronę oraz Wspólny Komitet UPG o wszelkich środkach, które przedsięwzięła w celu wykonania decyzji zespołu arbitrażowego.
2. W przypadku braku porozumienia Stron co do zgodności środka zgłoszonego na podstawie ust. 1 z postanowieniami niniejszej Umowy, Strona wnosząca zarzuty może wystąpić z pisemnym wnioskiem do zespołu arbitrażowego o wydanie decyzji w tej sprawie. Wniosek taki określa szczególne środki przedmiotowe oraz wyjaśnia, w jaki sposób środki te naruszają postanowienia niniejszej Umowy. Zespół arbitrażowy przekazuje swoją decyzję w ciągu 90 dni od daty złożenia takiego wniosku. W nagłych wypadkach, w tym w przypadkach związanych z towarami nietrwałymi i sezonowymi, zespół arbitrażowy przekazuje swoją decyzję w ciągu 45 dni od daty złożenia wniosku.
3. Jeżeli zespół arbitrażowy w pierwotnym składzie lub niektórzy jego członkowie nie mogą zebrać się ponownie, stosuje się procedurę określoną w art. 68. Termin wydania decyzji wynosi 105 dni od daty złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 2.

Artykuł 74

Tymczasowe środki zaradcze w przypadku niewykonania decyzji

1. Jeżeli przed upływem rozsądnego terminu Strona, do której skierowano decyzję, nie powiadomi o przedsięwzięciu środków służących wykonaniu decyzji organu arbitrażowego lub jeżeli organ arbitrażowy uzna, że środki zgłoszone na podstawie art. 73 ust. 1 są sprzeczne ze zobowiązaniem nałożonym na tę Stronę na mocy postanowień art. 71, Strona, do której skierowano decyzję, na wniosek Strony wnoszącej zarzut, jest zobowiązana do przedstawienia propozycji tymczasowej rekompensaty.
2. Jeżeli w ciągu 30 dni od upłynięcia rozsądnego terminu lub od wydania przez organ arbitrażowy decyzji na mocy art. 73 stwierdzającej, że dany środek jest sprzeczny z postanowieniami art. 71, Strony nie dojdą do porozumienia co do rekompensaty, Strona wnosząca zarzut uzyskuje prawo, po wcześniejszym powiadomieniu drugiej Strony, do wprowadzenia odpowiednich środków. Przy wprowadzeniu takich środków Strona wnosząca zarzut dokłada wszelkich starań, by wybrać środki, które mają najmniejszy negatywny wpływ na osiągnięcie celów niniejszej Umowy. W razie potrzeby środki tymczasowe uwzględniają wpływ na gospodarkę państw Afryki Zachodniej i nie powinny naruszać pomocy na rzecz rozwoju świadczonej w Afryce Zachodniej.
3. Unia Europejska zachowuje stosowny umiar w żądaniu rekompensaty lub wprowadzaniu odpowiednich środków zgodnie z ust. 1 i 2 oraz bierze pod uwagę sytuację krajów rozwijających się w Afryce Zachodniej.
4. Odpowiednie środki lub rekompensata mają charakter tymczasowy i stosuje się je jedynie do czasu wycofania środka uznanego za sprzeczny z postanowieniami art. 71 lub do czasu zmiany takiego środka w sposób zapewniający jego zgodność z tymi postanowieniami, lub też do czasu rozstrzygnięcia sporu przez Strony.

Artykuł 75

Ocena środków wprowadzonych w celu wykonania decyzji po przedsięwzięciu odpowiednich środków

1. Strona, do której skierowano decyzję, powiadamia drugą Stronę oraz Wspólny Komitet UPG o środkach przedsięwziętych w celu wykonania decyzji organu arbitrażowego oraz wnosi o zakończenie stosowania przez Stronę skarżącą odpowiednich środków.
2. Jeżeli w ciągu 30 dni od daty takiego powiadomienia Strony nie osiągną porozumienia w kwestii zgodności zgłoszonego środka z postanowieniami niniejszej Umowy, Strona skarżąca może zwrócić się do organu arbitrażowego z pisemnym wnioskiem o wydanie decyzji w tej sprawie. Wniosek przekazywany jest drugiej Stronie i Wspólnemu Komitetowi UPG. Organ arbitrażowy wydaje decyzję w ciągu 45 dni od daty złożenia takiego wniosku i przekazuje ją do wiadomości Stron oraz Wspólnego Komitetu UPG. Jeżeli organ arbitrażowy uzna, że środek przedsięwzięty w celu wykonania decyzji jest sprzeczny z postanowieniami niniejszej Umowy, dokonuje oceny, czy Strona skarżąca może utrzymać stosowanie odpowiednich środków. Jeżeli organ arbitrażowy uzna, że środki są zgodne z postanowieniami niniejszej Umowy, Strona skarżąca zaprzestaje stosowania przedsięwziętych przez siebie środków.

3. Jeżeli zespół arbitrażowy w pierwotnym składzie lub niektórzy jego członkowie nie mogą zebrać się ponownie, stosuje się procedurę określoną w art. 68. Termin przekazania decyzji wynosi 60 dni od daty złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 2.

Sekcja III – Postanowienia wspólne i przejściowe

Artykuł 76

Wspólnie uzgodnione rozwiązanie

Strony mogą w dowolnym momencie wspólnie uzgodnić rozwiązanie sporu. Strony informują o tym Wspólny Komitet UPG. Zgodne przyjęcie rozwiązania kończy postępowanie.

Artykuł 77

Regulamin postępowania

Wspólny Komitet UPG uchwała regulamin postępowania w przeciągu trzech (3) miesięcy od jego powołania.

Artykuł 78

Informacje ogólne i porady techniczne

Zespół arbitrażowy na wniosek jednej ze Stron lub z własnej inicjatywy może z dowolnego źródła, w tym również od Stron zaangażowanych w spór, uzyskać informacje, jakie uzna za stosowne dla procedury arbitrażowej. Zespół arbitrażowy ma także prawo w razie potrzeby zwrócić się o opinię do specjalistów. Wszelkie uzyskane w ten sposób informacje należy ujawnić obu Stronom, dając im możliwość zgłoszenia swoich uwag.

Artykuł 79

Języki postępowania

1. Językami w postępowaniu pojednawczym i postępowaniu w sprawie rozwiązania sporów są dla Stron angielski, francuski lub portugalski.
2. Strony przedstawiają swoje wnioski pisemne i ustne w jednym z tych trzech języków postępowania.

Artykuł 80

Reguły interpretacji

Zespoły arbitrażowe interpretują postanowienia niniejszej Umowy zgodnie z zasadami wykładni międzynarodowego prawa publicznego, w tym zgodnie z zasadami zawartymi w Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów. Decyzje zespołu arbitrażowego nie mogą rozszerzać ani ograniczać praw i obowiązków przewidzianych w niniejszej Umowie.

Artykuł 81

Decyzje zespołu arbitrażowego

1. Zespół arbitrażowy podejmuje decyzje w drodze konsensusu. Jeżeli decyzja nie może zostać podjęta w drodze konsensusu, sprawa będąca przedmiotem decyzji rozstrzygana jest większością głosów.

2. W decyzji podaje się fakty ustalone w sprawie, odniesienie do odpowiednich postanowień niniejszej Umowy oraz uzasadnienie ustaleń i wniosków zespołu arbitrażowego. Wspólny Komitet UPG podaje decyzje zespołu arbitrażowego do wiadomości publicznej, chyba że postanowi inaczej.
3. W decyzji zespołu arbitrażowego wyraźnie wskazuje się sposób w jaki uwzględniono elastyczność, w tym specjalne i zróżnicowane traktowanie, przewidzianą w niniejszej Umowie i wyrażoną przez jedną ze Stron.
4. Niezależnie od postanowień art. 64 szczególne środki przedsięwzięte w celu wykonania decyzji organu arbitrażowego dotyczą w szczególności państwa lub państw, których środki zostały uznane za niezgodne z niniejszą Umową. Co za tym idzie żadne państwo nie podlega sankcjom, jeżeli nie można mu przypisać niewykonania zobowiązań wynikających z niniejszej Umowy.

Artykuł 82

Postanowienia przejściowe

W związku ze szczególną sytuacją Afryki Zachodniej Strony zgodnie postanawiają, że przez okres przejściowy 10 lat do wejścia w życie niniejszej Umowy, Unia Europejska będzie w pierwszym rzędzie korzystać z konsultacji i mediacji jako sposobu rozwiązywania sporów oraz będzie zachowywać stosowny umiar w swoich żądaniach.

ROZDZIAŁ 4

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 83

Lista rozjemców

1. W terminie trzech (3) miesięcy od powołania Wspólnego Komitetu UPG, komitet ten uchwala listę 15 rozjemców. Każda Strona wyznacza pięciu rozjemców. Strony wspólnie ustalają listę ostatnich pięciu osób, które nie mogą być obywatelami żadnej ze Stron, spośród których można powołać przewodniczącego zespołu rozjemców. Wspólny Komitet UPG dba, aby na liście znajdowała się zawsze pełna liczba rozjemców oraz aby znajdowały się na niej osoby posiadające specjalistyczną wiedzę z zakresu różnych gałęzi handlu międzynarodowego oraz na temat partnerstwa gospodarczo-handlowego między oboma regionami.
2. Rozjemcy posiadają specjalistyczną wiedzę lub doświadczenie w dziedzinie prawa i handlu międzynarodowego. Powinny to być osoby niezależne, działające w imieniu własnym, niedziałające na polecenie żadnego rządu czy organizacji, oraz niepowiązane z rządem żadnej ze Stron, a ich postępowanie powinno być zgodne z kodeksem postępowania znajdującym się w załączniku do regulaminu postępowania.

Artykuł 84

Odniesienie do zobowiązań WTO

1. Zespoły arbitrażowe ustanowione na mocy niniejszej Umowy nie są upoważnione do orzekania w sporach dotyczących praw i obowiązków Stron wynikających z porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (WTO).

2. Odwołanie do postanowień niniejszej Umowy dotyczących rozstrzygania sporów pozostaje bez uszczerbku dla ewentualnych działań w ramach WTO, w tym również działań z zakresu rozstrzygania sporów. Jeżeli jednak jedna ze Stron w odniesieniu do konkretnego środka wszczęła postępowanie o rozstrzygnięcie sporu, czy to na mocy art. 67 ust. 1 niniejszej Umowy, czy to na mocy porozumienia WTO, do czasu zakończenia tego postępowania nie może ona wszcząć postępowania o rozstrzygnięcie sporu w odniesieniu do tego samego środka na innym forum. Na potrzeby niniejszego ustępu procedurę rozstrzygania sporu na mocy porozumienia WTO uznaje się za rozpoczętą z chwilą wniesienia przez jedną ze Stron wniosku o powołanie zespołu orzekającego na mocy art. 6 Uzgodnienia w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzyganie sporów WTO.
3. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie wyklucza możliwości zawieszenia zobowiązań przez jedną ze Stron, jeżeli zezwala na to Organ ds. Rozstrzygania Sporów WTO. Porozumienie WTO nie stoi na przeszkodzie zawieszeniu przez Strony korzyści przyznanych na mocy niniejszej Umowy.

Artykuł 85

Terminy

1. Terminy prekluzyjne ustanowione w niniejszej części, w tym termin wydania decyzji przez zespół orzekający, wyrażone są w dniach kalendarzowych, a ich bieg rozpoczyna się od dnia następującego po zdarzeniu, które nadaje mu początek. Jeżeli termin kończy się w dniu ustawowo wolnym od pracy, upływa on pierwszego dnia roboczego po dniu wolnym od pracy.
2. Terminy ustanowione w niniejszej Umowie mogą zostać przedłużone za porozumieniem Stron.

Artykuł 86

Współpraca

Strony zgodnie postanawiają współpracować, w tym w zakresie finansowania, zgodnie z postanowieniami części III, w dziedzinie pomocy prawnej, a w szczególności przy zwiększaniu zdolności, w celu umożliwienia wykorzystywania przez Afrykę Zachodnią mechanizmu rozstrzygania sporów przewidzianego w niniejszej Umowie.

CZĘŚĆ V

WYŁĄCZENIA OGÓLNE

Artykuł 87

Ogólna klauzula wyłączenia

Pod warunkiem, że środki takie nie są stosowane w sposób stanowiący arbitralną lub nieuzasadnioną dyskryminację pomiędzy Stronami, w których panują podobne warunki, albo ukrytego ograniczenia dla handlu towarami lub usługami lub prowadzenia działalności gospodarczej, żadne z postanowień niniejszej Umowy nie jest interpretowane jako przeszkoda uniemożliwiająca wprowadzenie i stosowanie przez Strony środków:

- a) niezbędnych do ochrony moralności, porządku lub bezpieczeństwa publicznego;
- b) niezbędnych dla ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin;

- c) niezbędnych dla zapewnienia przestrzegania ustaw i przepisów, które nie są sprzeczne z postanowieniami niniejszej Umowy, łącznie z tymi odnoszącymi się do:
 - (i) zapobiegania działaniom o charakterze oszukańczym i podstępny lub postępowania ze skutkami niewywiązywania się z płatności w ramach umów;
 - (ii) ochrony życia prywatnego osób w zakresie przetwarzania i rozpowszechniania danych osobowych oraz ochrony poufności ich osobistych akt i rachunków;
 - (iii) bezpieczeństwa;
 - (iv) egzekwowania prawa celnego; lub
 - (v) ochrony praw własności intelektualnej;
- d) odnoszących się do przywozu lub wywozu złota lub srebra;
- e) dotyczących ochrony narodowych dóbr kultury o wartości artystycznej, historycznej lub archeologicznej;
- f) odnoszących się do zachowania ograniczonych zasobów naturalnych, o ile środki te wprowadzane są w powiązaniu z ograniczeniami dotyczącymi krajowej produkcji lub konsumpcji towarów, krajowego świadczenia lub konsumpcji usług oraz inwestorów krajowych;
- g) odnoszących się do produktów pracy więźniów;
- h) istotnych z punktu widzenia nabywania lub dystrybucji produktów w przypadku ogólnego lub lokalnego niedoboru. Środki takie muszą być jednak zgodne z zasadą, iż Strony są uprawnione do równego podziału dostaw międzynarodowych takich produktów. Wszelkie takie środki, które są niezgodne z innymi postanowieniami niniejszej Umowy zostaną uchylone z momentem ustania okoliczności będących podstawą ich stosowania.

Artykuł 88

Wyjątki ze względów bezpieczeństwa

1. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako:
 - a) wymagające od Stron dostarczenia informacji, których ujawnienie uważa się za sprzeczne z podstawowymi interesami bezpieczeństwa;
 - b) uniemożliwiające Stronom przeprowadzanie wszelkich działań uznanych za niezbędne dla ochrony podstawowych interesów bezpieczeństwa:
 - (i) odnoszących się do materiałów rozszczepialnych i materiałów do syntezy jądrowej lub materiałów służących do ich uzyskania;
 - (ii) odnoszących się do działalności gospodarczej prowadzonej bezpośrednio lub pośrednio dla celów dostaw dla sił zbrojnych lub ich zaopatrzenia;
 - (iii) związanych z produkcją broni, amunicji i materiałów wojskowych lub z handlem nimi;
 - (iv) odnoszących się do zamówień rządowych niezbędnych dla bezpieczeństwa narodowego lub dla celów obronności kraju;
 - (v) podjętych w czasie wojny lub w obliczu innego zagrożenia w stosunkach międzynarodowych;

- c) uniemożliwiające Stronom podjęcie działań w celu wywiązania się ze zobowiązań międzynarodowych w zakresie utrzymania pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego.
2. Wspólny Komitet UPG jest informowany, w możliwie najpełniejszym zakresie, o środkach wprowadzanych na mocy ust. 1 lit. b) i c) oraz o terminie ich wygaśnięcia.

Artykuł 89

Trudności związane z bilansem płatniczym

1. Jeżeli Strona ma poważne trudności związane z bilansem płatniczym lub zewnętrzne trudności finansowe lub jest nimi zagrożona, może wprowadzić lub utrzymać środki ograniczające w odniesieniu do handlu towarami i usługami oraz w odniesieniu do płatności i przepływu kapitału, w tym środki związane z inwestycjami bezpośrednimi.
2. Strony dokładają wszelkich starań, by w miarę możliwości, uniknąć stosowania środków ograniczających, o których mowa w ust. 1.
3. Wszelkie środki ograniczające, wprowadzone lub utrzymane na podstawie niniejszego artykułu, są niedyskryminacyjne i ograniczone w czasie oraz nie wykraczają poza środki niezbędne w celu zaradzenia sytuacji związanej z bilansem płatniczym i finansami zewnętrznymi. Są one zgodne z warunkami ustanowionymi w Porozumieniach WTO oraz z mającymi zastosowanie postanowieniami Porozumienia o Międzynarodowym Funduszu Walutowym.
4. Strona, która przyjęła lub zmieniła środki ograniczające, bezzwłocznie informuje o tym pozostałe Strony i najszybciej jak to możliwe przedstawia harmonogram zniesienia tych środków.
5. Bezzwłocznie przeprowadza się konsultacje w ramach Wspólnego Komitetu UPG. Konsultacje te służą ocenie sytuacji związanej z bilansem płatniczym danej Strony lub Stron oraz z ograniczeniami przyjętymi lub utrzymywanymi na podstawie niniejszego artykułu, przy uwzględnieniu, między innymi, takich czynników, jak:
 - a) istota i zakres trudności w zakresie bilansu płatniczego i finansów zewnętrznych;
 - b) zewnętrzne warunki gospodarcze i handlowe;
 - c) dostępne alternatywne środki korygujące.
6. Zgodność środków ograniczających z ust. 3 i 4 podlega ocenie w ramach konsultacji. Przyjmowane są wszystkie wnioski dotyczące stanu faktycznego, statystyk i pozostałe, przedstawione przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy i odnoszące się do dewiz, rezerw pieniężnych i bilansu płatniczego, oparte są na ocenie Międzynarodowego Funduszu Walutowego dotyczącej bilansu płatniczego oraz finansów zewnętrznych danej Strony.

Artykuł 90

Opodatkowanie

1. Żadnego z postanowień niniejszej Umowy ani żadnych innych porozumień lub ustaleń przyjętych na mocy niniejszej Umowy nie interpretuje się jako przeszkody uniemożliwiającej Stronom, przy stosowaniu odpowiednich przepisów własnego

prawodawstwa podatkowego, zróżnicowane traktowanie podatników znajdujących się w odmiennej sytuacji, w szczególności pod względem ich miejsca zamieszkania lub miejsca, gdzie inwestują swój kapitał.

2. Żadnego z postanowień niniejszej Umowy ani żadnych innych porozumień lub ustaleń przyjętych na mocy niniejszej Umowy nie interpretuje się jako przeszkody uniemożliwiającej wprowadzenie lub stosowanie jakiegokolwiek środka mającego na celu zapobieganie unikaniu lub uchylaniu się od płacenia podatków wynikających z postanowień umów o unikaniu podwójnego opodatkowywania lub innych porozumień podatkowych, lub z krajowego ustawodawstwa podatkowego.
3. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie wpływa na prawa i obowiązki Stron wynikające z jakiegokolwiek konwencji podatkowej. W przypadku niezgodności między niniejszą Umową a taką konwencją pierwszeństwo mają postanowienia konwencji.

CZĘŚĆ VI

POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE

Artykuł 91

Wspólne organy umowy o partnerstwie gospodarczym

Na potrzeby nadzorowania i wdrażania Umowy o partnerstwie gospodarczym między Stroną Afryką Zachodnią a Unią Europejską ustanawia się strukturę instytucjonalną, składającą się z:

- a) Wspólnej Rady Umowy o Partnerstwie Gospodarczym Afryka Zachodnia – Unia Europejska;
- b) Wspólnego Komitetu ds. wdrażania Umowy o Partnerstwie Gospodarczym Afryka Zachodnia – Unia Europejska;
- c) Wspólnej Komisji Parlamentarnej Afryka Zachodnia – Unia Europejska;
- d) Wspólnego Komitetu Doradczego Afryka Zachodnia – Unia Europejska.

Artykuł 92

Wspólna Rada Umowy o Partnerstwie Gospodarczym Afryka Zachodnia – Unia Europejska

1. Wspólna Rada UPG Afryka Zachodnia – Unia Europejska nadzoruje wykonanie niniejszej Umowy. Spotkania Wspólnej Rady UPG odbywają się na szczeblu ministerialnym.
2. Bez uszczerbku dla funkcji Rady Ministrów AKP-UE określonych w art. 15 umowy z Kotonu, Wspólna Rada UPG Afryka Zachodnia – Unia Europejska odpowiada za funkcjonowanie struktury instytucjonalnej i wykonanie niniejszej Umowy oraz monitoruje osiąganie jej celów. Analizuje ona również wszelkie poważniejsze problemy pojawiające się w ramach niniejszej Umowy, a także inne dwustronne, wielostronne i międzynarodowe zagadnienia będące przedmiotem wspólnego zainteresowania i mające wpływ na handel między Stronami.
3. Wspólna Rada UPG Afryka Zachodnia – Unia Europejska analizuje również wnioski i zalecenia Stron dotyczące przeglądu niniejszej Umowy, zgodnie z postanowieniami art. 111.

4. Posiedzenia Wspólnej Rady UPG Afryka Zachodnia – Unia Europejska odbywają się co dwa (2) lata. Gdy wymagają tego okoliczności, można zwoływać również posiedzenia nadzwyczajne.

Artykuł 93

Skład i regulamin

1. W skład Wspólnej Rady UPG Afryka Zachodnia–Unia Europejska wchodzi, z jednej strony, członkowie Rady Unii Europejskiej i członkowie Komisji Europejskiej oraz, z drugiej strony, członkowie Ministerialnej Komisji Nadzoru UPG Afryka Zachodnia – Unia Europejska, a także przewodniczący Komisji ECOWAS i UEMOA.
2. Wspólna Rada UPG Afryka Zachodnia – Unia Europejska uchwała swój regulamin wewnętrzny.
3. Wspólnej Radzie UPG Afryka Zachodnia – Unia Europejska przewodniczą naprzemiennie przedstawiciel Unii Europejskiej i przedstawiciel Strony Afryki Zachodniej, zgodnie z zasadami określonymi w regulaminie wewnętrznym.
4. Wspólna Rada UPG Afryka Zachodnia – Unia Europejska przedkłada Radzie Ministrów ustanowionej zgodnie z art. 15 umowy z Kotonu sprawozdania okresowe z funkcjonowania niniejszej Umowy.
5. Członkowie Wspólnej Rady UPG Afryka Zachodnia – Unia Europejska mogą być zastępowani przez swoich przedstawicieli, zgodnie z zasadami określonymi w regulaminie wewnętrznym.

Artykuł 94

Uprawnienia do podejmowania decyzji i procedury

1. W dążeniu do osiągnięcia celów niniejszej Umowy Wspólna Rada UPG Afryka Zachodnia – Unia Europejska uprawniona jest do podejmowania decyzji w odniesieniu do kwestii objętych niniejszą Umową.
2. Podjęte decyzje są obowiązujące dla Stron, które na mocy swoich przepisów wewnętrznych wprowadzają wszelkie środki konieczne do ich wdrożenia.
3. Wspólna Rada UPG Afryka Zachodnia – Unia Europejska może również wydawać zalecenia.
4. Wspólna Rada UPG Afryka Zachodnia – Unia Europejska przyjmuje decyzje i zalecenia na zasadzie porozumienia Stron.

Artykuł 95

Wspólny Komitet ds. Wdrażania Umowy o Partnerstwie Gospodarczym Afryka Zachodnia – Unia Europejska

1. Wspólną Radę Umowy o Partnerstwie Gospodarczym Afryka Zachodnia – Unia Europejska wspiera w wykonywaniu jej obowiązków Wspólny Komitet ds. Wdrażania Umowy o Partnerstwie Gospodarczym (Wspólny Komitet UPG) składający się z wyznaczonych przez Strony przedstawicieli lub ich zastępców, na szczeblu wysokich urzędników. Każda Strona może zwrócić się do Wspólnego Komitetu UPG w dowolnej sprawie związanej ze stosowaniem Umowy lub osiągnięciem jej celów.

2. Wspólna Rada UPG sporządza i uchwała regulamin wewnętrzny Wspólnego Komitetu UPG. Wspólnemu Komitetowi UPG przewodniczy naprzemiennie przez okres jednego (1) roku przedstawiciel każdej ze Stron. Wspólny Komitet UPG przedkłada roczne sprawozdanie Wspólnej Radzie UPG Afryka Zachodnia – Unia Europejska.
3. Do zadań Wspólnego Komitetu UPG należy w szczególności:
 - a) w obszarze handlu:
 - (i) dbałość o wdrożenie i właściwe stosowanie postanowień Umowy, a także omawianie i zalecanie priorytetów w odniesieniu do współpracy w tym zakresie;
 - (ii) nadzór nad dalszym opracowywaniem postanowień niniejszej Umowy oraz ocena wyników uzyskanych w ramach jej stosowania;
 - (iii) podejmowanie działań mających na celu unikanie sporów oraz rozwiązywanie sporów, które mogą wynikać w związku z interpretacją lub stosowaniem Umowy, zgodnie z postanowieniami części IV;
 - (iv) wspieranie Wspólnej Rady UPG Afryka Zachodnia – Unia Europejska w wykonywaniu jej funkcji;
 - (v) monitorowanie rozwoju integracji regionalnej oraz stosunków gospodarczych i handlowych między Stronami;
 - (vi) monitorowanie i ocena wpływu wykonania niniejszej Umowy na zrównoważony rozwój Stron;
 - (vii) analiza i podejmowanie działań mających na celu ułatwienie wymiany handlowej i możliwości inwestycyjnych i biznesowych między Stronami;
 - (viii) omawianie wszelkich kwestii związanych z niniejszą Umową, które mogłyby zakłócić osiągnięcie jej celów;
 - b) w obszarze rozwoju:
 - (i) wspieranie Wspólnej Rady UPG Afryka Zachodnia – Unia Europejska w wykonywaniu jej funkcji dotyczących zagadnień związanych ze współpracą na rzecz rozwoju, podlegających niniejszej Umowie;
 - (ii) monitorowanie wdrażania postanowień dotyczących współpracy określonych w niniejszej Umowie i koordynacja takich działań ze stronami trzecimi będącymi donatorami;
 - (iii) wydawanie zaleceń w zakresie związanej z handlem współpracy między Stronami;
 - (iv) okresowa ocena priorytetów współpracy określonych w niniejszej Umowie oraz w razie potrzeby formułowanie zaleceń dotyczących włączenia do niej nowych priorytetów;
 - (v) analiza i omawianie zagadnień związanych ze współpracą dotyczących integracji regionalnej i wykonania niniejszej Umowy.
4. W ramach wykonywania swoich funkcji Wspólny Komitet UPG może:
 - a) ustanawiać i nadzorować wszelkie komitety i organy specjalne zajmujące się sprawami podlegającymi jego kompetencjom oraz ustalać ich skład i obowiązki oraz ich regulaminy wewnętrzne;

- b) analizować wszelkie kwestie związane z niniejszą Umową i podejmować właściwe inicjatywy w ramach wykonywania swoich funkcji;
 - c) podejmować decyzje lub wydawać zalecenia w przypadkach przewidzianych w niniejszej Umowie lub tam, gdzie takie uprawnienia wykonawcze zostały mu przyznane przez Wspólną Radę UPG Afryka Zachodnia – Unia Europejska. W takich przypadkach Wspólny Komitet UPG podejmuje decyzje i wydaje zalecenia na zasadzie porozumienia Stron.
5. Wspólny Komitet UPG zbiera się raz do roku, aby dokonać ogólnego przeglądu wykonania niniejszej Umowy, w terminie i zgodnie z porządkiem obrad uzgodnionym wcześniej przez Strony, na zmianę na terenie każdej ze Stron. Wspólny Komitet UPG może, gdy wymagają tego okoliczności, zwoływać również posiedzenia nadzwyczajne w celu wypełnienia zadań, o których mowa w ust. 3 lit. a) i b).

Artykuł 96

Wspólna Komisja Parlamentarna Afryka Zachodnia-Unia Europejska

1. Wspólna Komisja Parlamentarna Afryka Zachodnia-Unia Europejska stanowi forum wymiany poglądów i dialogu między członkami Parlamentu Europejskiego a członkami parlamentów ECOWAS i UEMOA. Komisja zbiera się w odstępach czasowych, które sama ustala. Komisja współpracuje ze Wspólnym Zgromadzeniem Parlamentarnym, o którym mowa w art. 17 umowy z Kotonu.
2. W skład Wspólnej Komisji Parlamentarnej Afryka Zachodnia-Unia Europejska wchodzi, z jednej strony, członkowie Parlamentu Europejskiego, oraz, z drugiej strony, członkowie regionalnych parlamentów w Afryce Zachodniej. W posiedzeniach Wspólnej Komisji Parlamentarnej Afryka Zachodnia-Unia Europejska mogą uczestniczyć również przedstawiciele Stron.
3. Wspólna Komisja Parlamentarna Afryka Zachodnia-Unia Europejska uchwała swój regulamin wewnętrzny i informuje o tym Wspólny Komitet UPG Afryka Zachodnia-Unia Europejska.
4. Wspólnej Komisji Parlamentarnej Afryka Zachodnia-Unia Europejska przewodniczą naprzemiennie członek Parlamentu Europejskiego i członek parlamentu ECOWAS lub UEMOA, zgodnie z zasadami określonymi w regulaminie wewnętrznym.
5. Wspólna Komisja Parlamentarna Afryka Zachodnia-Unia Europejska może zażądać od Wspólnej Rady UPG Afryka Zachodnia-Unia Europejska wszelkich informacji dotyczących wykonania niniejszej Umowy, a Wspólna Rada UPG Afryka Zachodnia-Unia Europejska te informacje dostarcza.
6. Wspólna Komisja Parlamentarna Afryka Zachodnia-Unia Europejska jest informowana o decyzjach i zaleceniach Wspólnej Rady UPG Afryka Zachodnia-Unia Europejska.
7. Wspólna Komisja Parlamentarna Afryka Zachodnia-Unia Europejska może wydawać zalecenia i przekazywać je Wspólnej Radzie UPG Afryka Zachodnia-Unia Europejska i Wspólnemu Komitetowi UPG.

Artykuł 97

Wspólny Komitet Doradczy Afryka Zachodnia-Unia Europejska.

1. Wspólny Komitet Doradczy Afryka Zachodnia-Unia Europejska ma za zadanie wspomagać Wspólną Radę UPG Afryka Zachodnia-Unia Europejska w promowaniu dialogu i współpracy między partnerami gospodarczymi i społecznymi obu Stron. Wspomniany dialog i współpraca obejmują wszystkie ekonomiczne, społeczne i dotyczące ochrony środowiska naturalnego aspekty stosunków między Stronami w ramach wykonania niniejszej Umowy.
2. Uczestników Wspólnego Komitetu Doradczego Afryka Zachodnia-UE określa Wspólna Rada UPG Afryka Zachodnia-Unia Europejska z dbałością o zapewnienie szerokiej reprezentacji wszystkich zainteresowanych podmiotów.
3. Wspólny Komitet Doradczy Afryka Zachodnia-Unia Europejska prowadzi działania w porozumieniu ze Wspólną Radą UPG Afryka Zachodnia-Unia Europejska lub z własnej inicjatywy i formułuje zalecenia, które przekazuje Wspólnej Radzie UPG Afryka Zachodnia-Unia Europejska. W posiedzeniach Wspólnego Komitetu Doradczego Afryka Zachodnia-Unia Europejska uczestniczą przedstawiciele Stron.
4. Wspólny Komitet Doradczy Afryka Zachodnia-Unia Europejska uchwała swój regulamin wewnętrzny w porozumieniu z Wspólną Radą UPG Afryka Zachodnia-Unia Europejska. Komitet zbiera się w odstępach czasowych, które sam ustala.
5. Wspólny Komitet Doradczy Afryka Zachodnia-Unia Europejska może przedkładać zalecenia Wspólnej Radzie UPG Afryka Zachodnia-Unia Europejska oraz wspólnemu Komitetowi UPG.

Artykuł 98

Finansowanie struktury instytucjonalnej

Strony zgadzają się współpracować w zakresie finansowania organów, o których mowa w art. 91, zgodnie z postanowieniami części III niniejszej Umowy. Sposób finansowania określa się w regulaminach powyższych organów za zgodą Wspólnej Rady UPG.

CZĘŚĆ VII

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Artykuł 99

Określenie Stron i wywiązywanie się ze zobowiązań

1. Umawiającymi się Stronami niniejszej Umowy są Unia Europejska i Afryka Zachodnia.
2. Unia Europejska jako Strona oznacza Unię Europejską i jej Państwa Członkowskie lub Unię Europejską lub Państwa Członkowskie w ramach ich odpowiednich obszarów kompetencji wynikających z Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.
3. Afryka Zachodnia jako Strona obejmuje Wspólnotę Gospodarczą Państw Afryki Zachodniej (ECOWAS), Zachodnioafrykańską Unię Gospodarczą i Walutową (UEMOA) i ich państwa członkowskie w ramach ich odpowiednich obszarów kompetencji wynikających z traktatów ustanawiających ECOWAS i UEMOA, oraz Mauretanię.

4. Strony wprowadzają wszelkie ogólne lub szczególne środki wymagane od nich w celu wypełnienia ich zobowiązań w ramach niniejszej Umowy oraz zapewniają wykonanie celów określonych w niniejszej Umowie.

Artykuł 100

Koordinatory i wymiana informacji

1. W celu ułatwienia komunikacji i zapewnienia skutecznego wykonania niniejszej Umowy, po wejściu w życie niniejszej Umowy każda ze Stron wyznacza koordynatora. Wyznaczanie koordynatorów odbywa się bez uszczerbku dla wyznaczania w konkretnych przypadkach właściwych organów w ramach szczególnych postanowień niniejszej Umowy.
2. Na wniosek jednej ze Stron koordynator drugiej Strony wskazuje biuro lub urzędnika odpowiedzialnego za wszelkie kwestie dotyczące wykonania niniejszej Umowy i udziela koniecznego wsparcia, aby ułatwić komunikację z wnioskującą Stroną.
3. Na wniosek jednej ze Stron, i w miarę możliwości prawnych, Strona poprzez swoich koordynatorów udziela informacji i odpowiada bezzwłocznie na wszelkie pytania związane z istniejącym lub zaproponowanym środkiem, który może wpłynąć na handel między Stronami.

Artykuł 101

Przejrzystość

1. Strony dbają o to, aby wszelkie ustawy, przepisy, procedury oraz decyzje administracyjne ogólnego zastosowania, a także wszelkie zobowiązania międzynarodowe dotyczące jakiegokolwiek kwestii handlowej objętej niniejszą Umową były niezwłocznie publikowane lub publicznie udostępniane oraz przekazywane drugiej Stronie.
2. Nie naruszając postanowień niniejszej Umowy dotyczących przejrzystości, informacje, o których mowa w niniejszym artykule, uznaje się za opublikowane, jeśli zostały udostępnione poprzez odpowiednie powiadomienie WTO lub gdy zostały udostępnione na oficjalnej, publicznie i bezpłatnie dostępnej witrynie internetowej zainteresowanej Strony.

Artykuł 102

Poufność

Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie zobowiązuje Stron do udostępnienia informacji poufnych, których ujawnienie utrudniłoby przestrzeganie prawa lub byłoby w inny sposób niezgodne z interesem publicznym lub które naruszałoby zgodne z prawem interesy handlowe indywidualnych przedsiębiorstw, państwowych czy prywatnych, z wyjątkiem sytuacji, w której ujawnienie jest konieczne w kontekście postępowania w sprawie rozstrzygnięcia sporu zgodnie z częścią IV niniejszej Umowy. W przypadkach, gdy takie ujawnienie zostaje uznane za konieczne przez zespół ustanowiony zgodnie z art. 68, zespół ten zapewnia pełne przestrzeganie poufności.

Artykuł 103

Preferencja regionalna

1. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie zobowiązuje Stron do rozszerzania na inną Stronę niniejszej Umowy traktowania korzystniejszego niż traktowanie stosowane na terenie każdej ze Stron jako element procesu jej integracji regionalnej.
2. W przypadku przyznania przez państwo Afryki Zachodniej lub jej organizacje gospodarcze na mocy niniejszej Umowy korzystniejszego traktowania lub jakiegokolwiek korzyści Unii Europejskiej lub jednemu z jej Państw Członkowskich lub na odwrót, każdy sygnatariusz niniejszej Umowy korzysta z nich również w trybie natychmiastowym i bezwarunkowym.
3. Postanowienia niniejszej Umowy nie mogą być interpretowane jako zobowiązujące Unię Europejską lub Stronę Afrykę Zachodnią do wzajemnego przyznawania preferencyjnego traktowania, jakie wynikałoby z przynależności Unii Europejskiej lub Wspólnoty Gospodarczej Państw Afryki Zachodniej i Mauretanii do umowy o regionalnej integracji gospodarczej w momencie wejścia w życie niniejszej Umowy.

Artykuł 104

Regiony najbardziej oddalone Unii Europejskiej

1. Uwzględniając bliskość geograficzną regionów najbardziej oddalonych Unii i Strony Afryki Zachodniej, oraz aby wzmocnić gospodarcze i społeczne powiązania pomiędzy tymi regionami a Stroną Afryką Zachodnią, Strony dokładają wszelkich starań, by ułatwić współpracę we wszystkich obszarach objętych niniejszą Umową oraz aby ułatwić handel towarami i usługami, promować inwestycje i wspierać połączenia transportowe i komunikacyjne pomiędzy regionami najbardziej oddalonymi a Stroną Afryką Zachodnią.
2. Do osiągnięcia celów przedstawionych w ust. 1 dąży się w miarę możliwości poprzez wspieranie wspólnego udziału państw Afryki Zachodniej i regionów najbardziej oddalonych w programach ramowych i szczególnych działaniach Unii Europejskiej w obszarach objętych niniejszą Umową.
3. Strona UE dokłada wszelkich starań, aby zapewnić koordynację pomiędzy różnymi unijnymi instrumentami finansowymi polityki spójności i rozwoju w celu wspierania współpracy pomiędzy Stroną Afryką Zachodnią a regionami najbardziej oddalonymi Unii Europejskiej w obszarach objętych niniejszą Umową.
4. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie uniemożliwia Stronie UE stosowania istniejących środków służących poprawie sytuacji gospodarczej, społecznej i strukturalnej regionów najbardziej oddalonych zgodnie z art. 349 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Artykuł 105

Stosunek do innych umów

1. Żadnego z postanowień niniejszej Umowy nie można interpretować jako uniemożliwiającego wprowadzenie przez Stronę UE lub jedno z państw Afryki Zachodniej środków, jakie uzna za właściwe w odniesieniu do niniejszej Umowy, zgodnie z właściwymi postanowieniami umowy z Kotonu.
2. Strony zgadzają się, że żadne z postanowień niniejszej Umowy nie wymaga od nich działania w sposób niezgodny z ich zobowiązaniami w ramach WTO.

Artykuł 106

Klauzula rendez-vous

1. Strony zgodnie postanawiają kontynuować rokowania w dążeniu do zawarcia pełnej umowy regionalnej.
2. Bez uszczerbku dla wykazu tematów poniżej i nie przesądzając o wynikach tych rokowań, Strony zgadzają się koncentrować rozmowy na następujących obszarach:
 - a) usługi;
 - b) własność intelektualna i innowacje, w tym wiedza tradycyjna i zasoby genetyczne;
 - c) płatności bieżące i przepływ kapitału;
 - d) ochrona danych osobowych;
 - e) inwestycje;
 - f) konkurencja;
 - g) ochrona konsumentów;
 - h) zrównoważony rozwój;
 - i) zamówienia publiczne.
3. W celach określonych w ust. 1 i w ciągu sześciu (6) miesięcy od zawarcia niniejszej Umowy Strony uzgodnią plan działań, obejmujący harmonogram i sposób prowadzenia tych rokowań.

Artykuł 107

Ratyfikacja i wejście w życie

1. Niniejsza Umowa podlega ratyfikacji lub zatwierdzeniu przez Strony-sygnatariuszy zgodnie z ich zasadami konstytucyjnymi i odpowiednimi zasadami.
2. Niniejsza Umowa wchodzi w życie pierwszego dnia pierwszego miesiąca następującego po dniu złożenia instrumentów ratyfikacyjnych przez wszystkie Państwa Członkowskie Unii Europejskiej i przynajmniej dwie trzecie państw regionu Afryki Zachodniej oraz instrumentu zatwierdzającego niniejszą Umowę przez Unię Europejską.
3. W oczekiwaniu na wejście w życie niniejszej Umowy Afryka Zachodnia i Unia Europejska zgadzają się tymczasowo stosować Umowę, w całości lub w części. Depozytariusz jest informowany o tymczasowym stosowaniu Umowy. Umowę stosuje się tymczasowo po upływie jednego (1) miesiąca od otrzymania ostatniego powiadomienia o tymczasowym stosowaniu.
4. Jeżeli w oczekiwaniu na wejście Umowy w życie Strony podejmą decyzję o jej tymczasowym stosowaniu, wszystkie odniesienia do daty wejścia w życie należy rozumieć jako odniesienia do daty rozpoczęcia tymczasowego stosowania.
5. Nie naruszając postanowień ust. 3, Afryka Zachodnia i Unia Europejska mogą podjąć kroki w celu stosowania Umowy w całości lub w części, przed jej tymczasowym stosowaniem, w zakresie, w jakim jest to wykonalne.

Artykuł 108

Depozytariusze

Instrumenty ratyfikacyjne i zatwierdzające składa się, jeżeli chodzi o Unię Europejską i jej Państwa Członkowskie - w Sekretariacie Generalnym Rady Unii Europejskiej, a jeżeli chodzi o państwa Afryki Zachodniej - w Komisji Wspólnoty Gospodarczej Państw Afryki Zachodniej. Komisja Wspólnoty Gospodarczej Państw Afryki Zachodniej i Sekretariat Generalny Rady Unii Europejskiej informują o tym Strony-sygnatariuszy.

Artykuł 109

Okres obowiązywania

1. Niniejsza Umowa zostaje zawarta na czas nieokreślony.
2. Każda ze Stron może pisemnie powiadomić drugą Stronę o swoim zamiarze wypowiedzenia niniejszej Umowy.
3. Wypowiedzenie nabiera mocy po sześciu (6) miesiącach od powiadomienia drugiej Strony.

Artykuł 110

Terytorialny zakres stosowania

Niniejszą Umowę stosuje się, z jednej strony, do terytoriów, do których ma zastosowanie traktat ustanawiający Unię Europejską i na warunkach określonych w tym traktacie oraz, z drugiej strony, do terytorium państw Afryki Zachodniej. W ten sposób należy rozumieć odniesienia do „terytorium” w niniejszej Umowie.

Artykuł 111

Klauzula przeglądowa

1. Strony zgodnie postanawiają, wedle potrzeby i zgodnie z postanowieniami art. 92, dokonywać oceny i przeglądu niniejszej Umowy co pięć (5) lat począwszy od jej wejścia w życie.
2. Najpóźniej 12 miesięcy przed upływem terminu pięciu (5) lat, Strony przekazują sobie wzajemnie informacje na temat postanowień Umowy, których ma dotyczyć przegląd, zmierzający do wprowadzenia ewentualnych zmian. 10 miesięcy przed upływem terminu pięciu (5) lat Strony rozpoczynają rokowania mające na celu dokonanie analizy ewentualnych zmian do Umowy. Zmiany dokonywane są w oparciu o doświadczenia Stron przy wdrażaniu Umowy.
3. Niezależnie od tego terminu Strony mogą przeprowadzić przegląd niniejszej Umowy, jeżeli zajdzie taka potrzeba, w szczególności po wygaśnięciu umowy z Kotonu.
4. Jeżeli jedna ze Stron wnioskuje o przegląd postanowienia Umowy, druga Strona dysponuje terminem 2 miesięcy na złożenie wniosku w sprawie rozszerzenia przeglądu na inne postanowienia dotyczące zagadnień objętych wnioskiem wstępnym.

Artykuł 112

Przystąpienie nowych Państw Członkowskich do Unii Europejskiej

1. Wspólna Rada UPG Afryka Zachodnia-UE jest informowana o każdym złożonym przez państwo trzecie wniosku o przystąpienie do Unii Europejskiej. Podczas negocjacji między UE a państwem ubiegającym się o członkostwo Unia Europejska przekazuje Stronie Afryce Zachodniej wszelkie istotne informacje, natomiast Strona Afryka Zachodnia może przedstawić Unii Europejskiej swoje obawy, tak aby ta mogła je jak najpełniej uwzględnić. Unia Europejska informuje Stronę Afrykę Zachodnią o przystąpieniu nowych członków.
2. Z dniem przystąpienia do Unii Europejskiej każde nowe Państwo Członkowskie staje się Stroną niniejszej Umowy w drodze klauzuli zawartej w akcie przystąpienia. Jeśli akt przystąpienia do Unii nie przewiduje takiego automatycznego przystąpienia Państwa Członkowskiego do niniejszej Umowy, zainteresowane Państwo Członkowskie UE przystępuje do niej składając akt przystąpienia w Sekretariacie Generalnym Rady Unii Europejskiej, który przesyła jego uwierzytelniony odpis Stronie Afryce Zachodniej.
3. Strony dokonują przeglądu skutków przystąpienia nowych Państw Członkowskich do Unii Europejskiej na niniejszą Umowę. Wspólna Rada UPG Afryka Zachodnia-Unia Europejska może w razie potrzeby wprowadzić środki dostosowawcze lub przejściowe.

Artykuł 113

Teksty autentyczne

Niniejsza Umowa zostaje sporządzona w dwóch egzemplarzach w językach: angielskim, bułgarskim, chorwackim, czeskim, duńskim, estońskim, fińskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, litewskim, łotewskim, maltańskim, niderlandzkim, niemieckim, polskim, portugalskim, rumuńskim, słowackim, słoweńskim, szwedzkim, węgierskim i włoskim, przy czym każdy z tych tekstów jest autentyczny.

Artykuł 114

Załączniki

Załączniki, protokoły i deklaracje stanowią integralną część niniejszej Umowy.

PODPISY STRON

WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW

Załącznik A:	Protokół dotyczący definicji pojęcia „produkty pochodzące” oraz metod współpracy administracyjnej
Załącznik B:	Cła na produkty pochodzące z Afryki Zachodniej
Załącznik C	Cła na produkty pochodzące z Unii Europejskiej
Załącznik D:	Dodatki do rozdziału 3 dotyczącego barier technicznych w handlu oraz środków sanitarnych i fitosanitarnych
Załącznik E:	Protokół dotyczący wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych
Załącznik F	Protokół dotyczący Programu rozwojowego w ramach umowy o partnerstwie gospodarczym (PAPED)